

vonnis

GEMEENSCHAPPELIJK HOF VAN JUSTITIE

VAN ARUBA, CURAÇAO, SINT MAARTEN EN VAN BONAIRE, SINT EUSTATIUS EN SABA

Zaaknummer: H-167/2019

Parketnummer: P-2017/08240

Uitspraak: 12 oktober 2021

Tegenspraak

Vonnis

gewezen op het hoger beroep, ingesteld tegen het vonnis van het Gerecht in eerste aanleg van Aruba (hierna: het Gerecht) van 22 februari 2019 in de strafzaak tegen de verdachte:

Pauldrick François Teodoric CROES,
geboren op 7 november 1976 in Aruba,
wonende in Aruba, Esmeralda 121 C.

Hoger beroep

Het Gerecht heeft de verdachte bij zijn vonnis van onderdelen van de feiten 1 en 4 vrijgesproken, en ter zake van het onder 1, 2, 3, 4, 5 en 6 bewezen verklaarde veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van 4 jaren met aftrek van voorarrest. Voorts heeft het Gerecht de verdachte ontzet uit het recht om ambten te bekleden voor de duur van negen jaren.

Zowel de verdachte als de officier van justitie heeft hoger beroep ingesteld.

Omvang van het hoger beroep

De deelvrijspraken van feit 1 ten aanzien van de onderdelen 'Blumond Supermarket' en 'Tai Scheng' zijn niet aan het oordeel van het Hof onderworpen, nu de procureur-generaal ter terechtzitting uitdrukkelijk te kennen heeft gegeven dat het hoger beroep van het openbaar ministerie zich niet ook daartegen richt.

Gelet op de redactie van de tenlastelegging, bezien tegen de achtergrond van de inrichting van het dossier en gehoord de ter terechtzitting in hoger beroep door het openbaar ministerie gegeven toelichting, leest het Hof het onder feit 4 tenlastegelegde als een impliciet cumulatief tenlastegelegde feit, bestaand uit de volgende onderdelen:

- het resultaat van een eenvoudige kasopstelling met betrekking tot de contante privé-inkomsten en uitgaven van de verdachte en zijn echtgenote;
- het resultaat van een eenvoudige kasopstelling met betrekking tot de contante geldstromen in de ondernemingen van de echtgenote van de verdachte;
- de witwasverdenking die voortvloeit uit de aan de verdachte onder feit 3 ten laste gelegde verduistering.

De verdachte is bij vonnis waarvan beroep vrijgesproken van het tweede onderdeel. De procureur-generaal heeft ter terechtzitting toegelicht dat het door het openbaar ministerie ingestelde hoger beroep zich niet ook richt tegen deze deelvrijspraak. Het Hof verstaat het hoger beroep daarom in zoverre als door de officier van justitie beperkt te zijn ingesteld. Dit betekent dat onderdeel 2 van de witwasbeschuldiging niet is onderworpen aan het oordeel van het Hof.

Al hetgeen hierna wordt overwogen en beslist heeft uitsluitend betrekking op dat gedeelte van het vonnis waarvan beroep dat aan het oordeel van het Hof is onderworpen.

Onderzoek van de zaak

Dit vonnis is gewezen naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting in eerste aanleg en op de terechtzittingen in hoger beroep van 30 augustus, 31 augustus, 1 september, 2 september en 21 september 2021.

Het Hof heeft kennisgenomen van de vordering van de procureur-generaal, mr. F.A.M.P. van Deutekom, en van hetgeen door de verdachte en zijn raadsman, mr. D.G. Illes, naar voren is gebracht.

De procureur-generaal heeft gevorderd dat het Hof het vonnis waarvan beroep onder aanvulling van de bewijslevering zal bevestigen, behoudens ten aanzien van de deelvrijspraken van feit 1 ('Nuñez' en 'Di Vecchia') en de opgelegde straffen en – in zoverre opnieuw recht doende – de verdachte zal veroordelen tot een gevangenisstraf voor de duur van 4 jaren met aftrek van het voorarrest, ontzetting uit het recht om enig ambt te bekleden voor de duur van negen jaren en ontzetting uit het passief kiesrecht voor de duur van eveneens negen jaren.

De raadsman heeft primair bepleit dat het openbaar ministerie niet-ontvankelijk zal worden verklaard in de strafvervolging van de verdachte wegens schending van artikel 476 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) en tevens schending van de artikelen 3, 5, 6 en 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (hierna: EVRM). Voor het geval dat het Hof deze verweren niet honoreert, heeft de raadsman ten aanzien van feit 5 bepleit dat het openbaar ministerie niet-ontvankelijk zal worden verklaard in de strafvervolging wegens schending van het gelijkheidsbeginsel dan wel het opportuniteitsbeginsel, althans dat de verdachte van dit feit zal worden vrijgesproken. Ten aanzien van de overige feiten heeft de raadsman (meer) subsidiair vrijspraak bepleit. De raadsman heeft ten aanzien van alle feiten (meer dan wel meest subsidiair) een strafmaatverweer gevoerd.

Vonnis waarvan beroep

Voor zover aan zijn oordeel onderworpen, verenigt het Hof zich met het vonnis waarvan beroep, met uitzondering van de bewezenverklaring van de feiten 1, 2 en 4, de kwalificatiebeslissing van feit 4 en de strafoplegging. In zoverre zal het vonnis worden vernietigd.

Het Hof zal het vonnis voor het overige bevestigen met dien verstande dat het Hof:

- de overwegingen van het Gerecht over de ontvankelijkheid van het openbaar ministerie zal vervangen door onderstaande overwegingen;
- de bewijsoverwegingen ten aanzien van feit 1 zal aanvullen, in zoverre dat het Hof een nadere bewijsoverweging wijdt aan het bewijs van de casus Nuñez en Di Vecchia;
- een aantal bewijsmiddelen ten aanzien van feiten 1 en 4 zal vervangen, aanvullen dan wel toevoegen zoals hierna in de bijlage weergegeven;
- de bewijsoverwegingen ten aanzien van de feiten 3, 4 en 6 zal vervangen door de in dit vonnis vervatte overwegingen.

Ontvankelijkheid van het openbaar ministerie

Schending van artikel 476 Sv

De verdediging heeft betoogd dat alle machtigingen en beschikkingen voor de opsporing en vervolging van verdachte enkel zijn verleend door officieren van justitie zonder dat deze officieren van justitie deze bevoegdheden toegewezen hebben gekregen door de procureur-generaal. In artikel 476 Sv is bepaald dat indien een minister als verdachte wordt aangemerkt, de bevoegdheden van de officier van justitie zowel in eerste aanleg als in hoger beroep worden uitgeoefend door de procureur-generaal, dan wel door een lid van het openbaar ministerie dat door de procureur-generaal in het bijzonder is aangewezen om te dezen namens hem op treden. Zodoende is volgens de verdediging sprake van een schending van artikel 476 Sv die als normschending in de betekenis van artikel 413, lid 1 Sv primair tot niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie subsidiair tot bewijsuitsluiting of strafvermindering dient te leiden.

Het Hof verwerpt dit verweer en overweegt daartoe het navolgende. Bij repliek in hoger beroep heeft de procureur-generaal aandacht gevraagd voor de inhoud van twee brieven, gedateerd respectievelijk 1 september 2016 en 28 december 2016. Bij brief van 1 september 2016 schrijft de procureur-generaal mr. Van Dam aan het Hoofd van de Landsrecherche de heer Maduro:

“Geachte heer Maduro,

Ik verzoek u om het strafrechtelijk onderzoek in de zaak IBIS te doen uitvoeren, en de officier van justitie mr. B.J. Schmitz voor deze zaak te berichten omtrent het verdere verloop daarvan.

Hoogachtend,

mr. A. van Dam
Procureur-Generaal”

Deze brief laat geen ruimte voor een andere lezing dan dat de procureur-generaal daarin mededeling doet van het gegeven dat hij in het bijzonder de officier van justitie (mr. Schmitz) heeft aangewezen om de aan de procureur-generaal op grond

van artikel 476 Sv toekomende bevoegdheden uit te oefenen. Daarmee is voldaan aan de vereisten van artikel 476 Sv. Dat de brief niet ook persoonlijk is gericht aan de officier van justitie doet hieraan niet af, nu uit de inhoud van de brief ondubbelzinnig volgt dat het de procureur-generaal is, die aan de officier van justitie de last heeft gegeven tot het geven van leiding aan het onderzoek in de zaak IBIS.

Dat de procureur-generaal die last aan de officier van justitie heeft gegeven, vindt bovendien bevestiging in de brief van 28 december 2016 van de procureur-generaal aan de hoofdofficier van justitie, waarin de procureur-generaal deze aanwijzing aan de officier van justitie expliciteert.

Van een normschending in de zin van artikel 413 Sv is derhalve geen sprake.

Schending van artikelen 3, 5, 6 en 8 EVRM

Namens de verdachte is als verweer gevoerd dat fundamentele mensenrechten, zoals opgenomen in het EVRM, zijn geschonden. Meer in het bijzonder is volgens de verdediging sprake geweest van schending van het bepaalde in de artikelen 3, 5, 6 en 8 EVRM door een onmenselijke behandeling en verblijf van de verdachte gedurende de periode van 76 dagen die de verdachte in voorlopige hechtenis en onder toepassing van op de voet van de artikelen 90 Sv en 94 Sv jegens de verdachte in het belang van het onderzoek bevolen maatregelen (hierna: beperkende maatregelen) heeft doorgebracht. Die aan de verdachte bevolen beperkende maatregelen waren buiten alle proporties. Niet alleen is dit voor de verdachte schadelijk geweest; ook voor zijn familie is dit traumatisch geweest en heeft dit geleid tot een inbreuk op het recht van de verdachte op een ongestoord gezinsleven. De verdachte werd in volledige isolatie geplaatst in een eenmanscel in een onderdeel van het huis van bewaring dat is ingericht voor detentie van psychiatrische patiënten. Hem werd slechts toegestaan om 1 of 2 uren per dag te luchten. De overige bevolen beperkende maatregelen (geen contact met de buitenwereld, geen leesmateriaal, geen tv, geen radio, geen recreatie) waren voor de verdachte bijzonder zwaar. Dat geldt evenzeer voor het verblijf van de verdachte in een cel op een afdeling tussen geestelijk kwetsbare medege-detineerden. Volgens de verdediging volgt uit uitspraken van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) dat, nu er geen noodzaak was om de verdachte psychiatrisch te behandelen, hij niet op die afdeling had mogen worden geplaatst. Op verzoeken en klachten van de verdachte is niet ingegaan dan wel is daar door de rechter niet deugdelijk gemotiveerd op beslist, terwijl ook alternatieven niet zijn onderzocht. De verdachte is daardoor, aldus de verdediging, een fair trial onthouden. De verdachte heeft de bevolen beperkende maatregelen ervaren als een middel dat tot doel had om hem "te breken", een oneigenlijk middel om hem onder druk te zetten en als zodanig op gespannen voet staand met de onschuldpresumptie. De verdediging komt tot de conclusie dat de schending van het bepaalde in het EVRM tot een aantasting van het recht van de verdachte op een menswaardige behandeling en tot een aantasting van zijn privacy heeft geleid, waardoor volgens de verdediging niet-ontvankelijk verklaring van het openbaar ministerie het passende rechtsgevolg moet zijn.

Subsidiar is bepleit om geen straf op te leggen dan wel die op te leggen straf fors te verlagen, waarbij de verdediging met verwijzing naar de strafzaak Flemming/OM (GEA 27 februari 2007, parketnummer 06/667) meent dat in het geval van strafoplegging een verlaging met 600 dagen op zijn plaats is.

Bespreking van het gevoerde verweer

De vraag of sprake is van schending van hetgeen is bepaald in de artikelen 3 (verbod op een vernederende en onmenselijke behandeling), 5 (recht op vrijheid en veiligheid), 6 (recht op een eerlijk proces) en 8 (recht op eerbiediging van privé, familie- en gezinsleven) EVRM is afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Uit de stukken die zich in het dossier bevinden is van de volgende feiten en omstandigheden gebleken:

Rechterlijke toetsing van de voorlopige hechtenis en de bevolen beperkende maatregelen

De verdachte is in het kader van het strafrechtelijk onderzoek IBIS, waaruit de ten laste gelegde feiten voortvloeien, op 21 augustus 2017 door de politie aangehouden. Aansluitend is de verdachte in verzekering gesteld en vervolgens in voorlopige hechtenis genomen. De voorlopige hechtenis van de verdachte is herhaald door een rechter getoetst; op 24 augustus 2017 door de rechter-commissaris bij de voorgeleiding in verband met de inverzekeringstelling, op 31 augustus 2017, 12 september 2017 en 14 november 2017 door de rechter-commissaris bij gelegenheid van de vorderingen van de officier van justitie tot respectievelijk inbewaringstelling, gevangenhouding en verlenging gevangenhouding van de verdachte. Daarbij is op 14 november 2017 een namens de verdachte gedaan schorsingsverzoek gehonoreerd en is de voorlopige hechtenis van de verdachte onder voorwaarden geschorst. Eerder gedane schorsingsverzoeken zijn steeds afgewezen; zowel door de rechter-commissaris bij de hiervoor genoemde gelegenheden, als door het Hof bij de behandeling van het hoger beroep dat namens de verdachte is ingesteld tegen het bevel gevangenhouding op 11 november 2017. Ook het hoger beroep tegen het bevel gevangenhouding is afgewezen. Een namens de verdachte ingediend bezwaarschrift tegen de beperkende maatregelen is door het Hof bij beschikking van 30 augustus 2017 afgewezen.

Blijkens de stukken van onder meer het Korrektie Instituut Aruba (KIA) die de getuige Quandt, in zijn hoedanigheid van waarnemend directeur van het KIA ten tijde van verdachtes detentie aldaar, ter gelegenheid van zijn verhoor bij de rechter-commissaris heeft overgelegd, heeft de verdachte van 31 augustus tot 14 november 2017 op de IBA-afdeling van het KIA verbleven. De ten aanzien van de verdachte per 21 augustus 2017 bevolen beperkende maatregelen zijn op 8 november 2017 opgeheven.

Verhoren van de verdachte ten tijde van de voorlopige hechtenis en de bevolen beperkende maatregelen

De verdachte is in de periode die hij in verzekering en voorlopige hechtenis heeft doorgebracht elfmaal gehoord. Op de eerste verhoormomenten is vooral gesproken over de afwezigheid van verdachtes raadvrouw, die uit Curaçao moest overkomen om de verhoren bij te kunnen wonen. Aan de verdachte zijn toen geen

zaaksinhoudelijke vragen gesteld, ook niet nadat hij contact had gehad met en werd bijgestaan door een lokale raadsman. De verdachte heeft bij gelegenheid van zijn vierde verhoor aangegeven een verklaring te willen afleggen, maar pas nadat hij inzage heeft gekregen in bepaalde dossiers en overleg met zijn raadslieden heeft gevoerd. Tijdens de verhoren daarna heeft de verdachte zich ten aanzien van de feiten steeds op zijn zwijgrecht beroepen. Op 28 september 2017 heeft de verdachte verklaard dat de (eerste) huiszoeking 6 maanden geleden is en dat hij sinds die huiszoeking geen mentale rust heeft.

(Opsporings)onderzoek ten tijde van de voorlopige hechtenis en de bevolen beperkende maatregelen

De verdachte is de hoofdverdachte in het onderzoek IBIS; een zeer uitgebreid opsporingsonderzoek naar corruptie op Aruba. Op de dag van verdachtes aanhouding op 21 augustus 2017 hebben doorzoekingen plaatsgevonden van de woning van de verdachte en van de panden waarin de ondernemingen van zijn echtgenote zijn gevestigd. Voordien, in maart 2017, had al een groot aantal doorzoekingen (op 13 locaties, onder meer de woning van de verdachte) plaatsgevonden en begin september 2017 is nog één doorzoeking van een woning/kantoorruimte van een andere verdachte gevolgd. Bij deze doorzoekingen is een groot aantal goederen/bescheiden in beslag genomen, die aanleiding hebben gevormd voor uitgebreid nader onderzoek door de politie. In de periode die de verdachte in voorlopige hechtenis heeft doorgebracht, zijn naast het onderzoek aan in beslag genomen goederen, andere verdachten en getuigen gehoord. Dit betroffen veelal ondergeschikten/medewerkers van de verdachte.

Persoonlijke omstandigheden van de verdachte ten tijde van de voorlopige hechtenis en de bevolen beperkende maatregelen

De getuige Rogers, gevangenisbewaarder op de afdeling IBA in de periode dat de verdachte daar in detentie verbleef, heeft voor zover relevant voor de beoordeling van de gevoerde verweren over de afdeling IBA en het verblijf van de verdachte aldaar bij de rechter-commissaris verklaard dat het wel vaker gebeurde dat gevangenen zonder psychische problemen op die afdeling werden geplaatst. Toen de verdachte op die afdeling verbleef, was hij volgens Rogers kalm; "Er was niets bijzonders", aldus Rogers. De waarnemend gevangenisdirecteur Quandt heeft bij de rechter-commissaris als getuige verklaard -voor zover relevant- dat hij opdracht heeft gegeven om de verdachte op de afdeling IBA te plaatsen omdat het KIA geen afzonderingsplaats heeft. Dit was de enige oplossing, volgens Quandt. Het gebeurt wel vaker dat gedetineerden daar worden afgezonderd. Volgens Quandt is de afdeling IBA bedoeld voor gedetineerden die medisch geholpen moeten worden. Gedetineerden met ernstige psychische problemen worden naar de PAAZ of naar Curaçao gestuurd. Over de verdachte heeft Quandt verklaard dat voor hem een apart regime bestond voor luchten en recreëren op de afdeling. Quandt heeft op 8 november 2017, bij het beëindigen van de beperkende maatregelen, met de verdachte gesproken en gevraagd of hij overgeplaatst wilde worden naar 'hechtenis'. De verdachte heeft toen gezegd dat hij dat niet wilde omdat hij zich goed voelde. Op de vraag of de verdachte om psychische ondersteuning heeft gevraagd, heeft Quandt geantwoord dat de verdachte niets heeft gevraagd. "We hadden wel een opmerking dat hij mager was geworden, daarom is er op ons

initiatief een psycholoog wezen kijken.”, aldus Quandt. De getuige heeft een afschrift van een rapport van psycholoog B. Verschuur van 7 november 2017 aan de rechter-commissaris overhandigd. In dat rapport heeft de psycholoog genoteerd dat het verzoek aan hem was om de mentale en emotionele staat van de gedetineerde te beoordelen vanwege waarneembare verandering van gewicht. In het rapport is -voor zover van belang- opgenomen dat de verdachte aan de psycholoog heeft uitgelegd dat het begin van zijn detentie met name moeilijk was maar dat hij zich veel beter voelt; hij voelt zich 'ok'. Ook heeft de verdachte verklaard dat hij wel psychologische begeleiding wil blijven ontvangen als hij uit detentie is ontslagen, om er zeker van te zijn dat hij goed om kan gaan met de hele beproeving. De verdachte heeft voorts uitgelegd dat de tijd apart van zijn familie het zwaarste deel is van het hele proces. Als observaties van de psycholoog volgen uit het rapport: de gedetineerde toont geen tekenen van serieus emotioneel trauma als gevolg van de situatie, zijn mentale staat is gezond, hij eet normaal en slaapt goed, en zijn verzoek om psychologische begeleiding te kunnen blijven ontvangen laat duidelijk een gezond denkproces zien.

De conclusie van het Hof

Het Hof leidt uit de voorgaande feiten en omstandigheden het volgende af. De rechtmatigheid van de voorlopige hechtenis van de verdachte en de bevolen beperkende maatregelen zijn conform het wettelijk systeem steeds door de rechter getoetst, waarbij de verdachte gebruik heeft gemaakt van zijn mogelijkheden om daartegen in beroep of bezwaar te gaan. Aldus zijn de voorlopige hechtenis van de verdachte en de bevolen beperkende maatregelen onderwerp geweest van uitgebreide rechterlijke controle. Dat de verdediging de motivering van de rechterlijke beslissingen als onvoldoende waardeert, doet daar niet aan af.

Voor wat betreft die beperkende maatregelen blijkt ook bij beoordeling door het Hof als zittingsrechter dat deze in het belang van het onderzoek aan de verdachte zijn bevolen, gelet op het geheel van opsporingshandelingen en het horen van verdachten en getuigen die in deze periode in het onderzoek IBIS zijn verricht en de positie van de verdachte binnen dit onderzoek. Uit het verloop van de verhoren van de verdachte valt bovendien niet af te leiden dat de verdachte, al dan niet door die beperkende maatregelen, onder druk is gezet om een verklaring af te leggen. Zo zijn geen zaakinhoudelijke vragen gesteld op het moment dat zijn gekozen raadvrouw niet aanwezig kon zijn en heeft de verdachte bij de verhoren zich welbewust op zijn zwijgrecht beroepen.

De voorlopige hechtenis is bovendien ten uitvoer gelegd op een reguliere plek binnen het detentiestelsel van Aruba. Het verweer dat de verdachte, omdat hij geen psychische behandeling nodig had, niet op de IBA had mogen worden geplaatst, vindt geen steun in het recht. De uitspraken van het EHRM waar de raadsman naar verwijst, betreffen geen met de situatie van de verdachte vergelijkbare zaken, reeds omdat deze uitspraken gaan over het verblijf in de gevangenis van gedetineerden die wél psychiatrische behandeling nodig hadden.

Het spreekt voor zich dat de voorlopige hechtenis, zeker als die gepaard gaat met beperkende maatregelen, door de verdachte als zwaar is ervaren. Het zal een grote

impact hebben gehad op zijn emotionele welzijn. In dat opzicht wekt het rapport van psycholoog E. Rusz van 28 november 2018 dat bij de verdachte alle kenmerken van PTSS zijn geconstateerd, geen verbazing. Evenwel is niet gebleken dat het ondergaan van die hechtenis onder de opgelegde beperkingen voor de verdachte zo traumatisch is geweest, dat dit niet van hem kon worden gevergd. Dit volgt ook niet uit de aangehaalde verklaringen van getuigen en het rapport van psycholoog Verschuur.

Het voorgaande leidt ertoe dat van schending van artikel 3 EVRM, in die zin dat sprake is geweest van een "inhuman treatment", geen sprake is geweest. Datzelfde geldt voor de artikelen 5, 6 en 8 EVRM; niet gebleken is dat de daarin opgenomen rechten onterecht of in onredelijke mate zijn beperkt. Het Hof verwerpt daarom het gevoerde verweer in al zijn onderdelen.

Feit 5: schending van gelijkheidsbeginsel dan wel opportunitiebeginsel

De verdediging heeft betoogd dat het openbaar ministerie niet-ontvankelijk moet worden verklaard in de vervolging van dit feit. Hiertoe stelt de verdediging in de eerste plaats dat het werken zonder vergunning op Aruba altijd wordt afgedaan met een administratiefrechtelijke boete conform artikel 23 en 24 Landsverordening Toelating en Uitzending (LTU). Door in deze zaak de verdachte desondanks strafrechtelijk te vervolgen voor overtreding van artikel 2:155 Sr, schendt het openbaar ministerie het gelijkheidsbeginsel dan wel het opportunitiebeginsel. Dit dient te leiden tot de niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie, aldus de verdediging.

Het Hof verwerpt dit verweer en overweegt daartoe als volgt. Voorop gesteld dient te worden dat het openbaar ministerie een ruime discretionaire bevoegdheid heeft om te beslissen of naar aanleiding van een ingesteld opsporingsonderzoek vervolging moet plaatsvinden. In dit geval gaat het nota bene om de minister van Sociale Zaken, Jeugdbeleid en Arbeid aan wie verweten wordt dat hij in strijd met de wet een kindermisdaad genaamd mevrouw Yengler illegaal in zijn eigen huis en gezin te werk heeft gesteld. Dit verwijt, bezien in combinatie met het feit dat aan deze minister ook andere strafrechtelijke verwijten worden gemaakt, maakt dat in dit geval het openbaar ministerie alle redenen had de verdachte strafrechtelijk te vervolgen voor illegale tewerkstelling. Dat in Aruba in andere gevallen van illegale tewerkstelling altijd administratiefrechtelijk wordt gehandhaafd zoals de verdediging betoogt, doet hier niet aan af, reeds omdat de onderhavige zaak juist op geen enkele wijze valt te vergelijken met de door de verdediging genoemde "andere gevallen." Van de door de verdediging gestelde gelijke gevallen is dan ook geen sprake, zodat evenmin sprake is van schending van het gelijkheidsbeginsel.

In de tweede plaats heeft de verdediging gesteld dat voor zover geen sprake is van strafvervolging met schending van het gelijkheidsbeginsel, het openbaar ministerie bij een nieuwe vorm van aanpak dat illegale tewerkstelling strafrechtelijk wordt gehandhaafd, het volk eerst dient te waarschuwen over een wijziging in de aanpak. Nu dit niet is gebeurd, vormt ook dit een reden om het openbaar ministerie niet-

ontvankelijk te verklaren. Ook dit verweer slaagt niet, reeds omdat niet valt in te zien dat het openbaar minister met de specifieke strafrechtelijke vervolging van de minister van Sociale Zaken, Jeugdbeleid en Arbeid voor illegale tewerkstelling een nieuwe aanpak voor de hele bevolking zou zijn gaan hanteren.

Gelet op het voorgaande is het openbaar ministerie ontvankelijk in de vervolging van de verdachte, ook met betrekking tot het verwijt van de illegale tewerkstelling van mevrouw Yengler.

Overwegingen omtrent het bewijs en bewezenverklaring van feit 1

Ten aanzien van Di Vecchia

Waardering van het bewijs

Het Hof gaat op grond van de inhoud van de gebezigde bewijsmiddelen van de volgende gang van zaken uit.

Di Vecchia is eigenaar van ACC Aruba Climate Control N.V., een bedrijf dat airco's levert en installeert. Eind 2016 heeft Di Vecchia aan de verdachte, destijds minister van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid, een airco verkocht, waarbij aan de verdachte 25% korting op de prijs is verleend.¹

Op 9 juli 2015 is ten behoeve van (het bedrijf van) Di Vecchia een werkvergunning verleend voor een buitenlandse werknemer (A.J. Chacon Morales).² Di Vecchia heeft vanaf 17 oktober 2016 per telefoon en Whatsapp aan de verdachte gevraagd om hem te helpen met het verkrijgen van de vereiste verlenging van deze vergunning, hetgeen de verdachte heeft gedaan.

De vraag is of dit feitencomplex passieve ambtelijke omkoping oplevert. De eerste vraag die hierbij moet worden beantwoord is of de door Di Vecchia gegeven korting op de aankoopprijs – nog daargelaten de vraag of die in verband staat met de door de verdachte verleende dienst – als zodanig kan worden aangemerkt als een gift, als bedoeld in de artikelen 2:351 van het Wetboek van Strafrecht.

Het Hof beantwoordt deze vraag bevestigend en overweegt daartoe als volgt. Het doen van een gift als hiervoor bedoeld, omvat elk overdragen aan een ander van iets dat voor die ander waarde heeft. Een korting is van waarde voor degene die deze ontvangt, omdat de koper hierdoor in een financieel gunstiger positie komt te verkeren dan hij zonder deze korting zou zijn geweest. Een korting op de aankoopprijs kan daarom in beginsel worden aangemerkt als een gift.

De volgende vraag die voor het Hof ter beantwoording voorligt is of de verdachte wist of redelijkerwijs moest vermoeden dat deze gift hem werd gedaan teneinde

¹ Zie bewijsmiddel 3, Whatsapp-conversatie van 5 december 2016: prijs airco (inclusief installatie en bevestigingsbeugel) is Awg 8100,-, maar voor Croes Awg 6000.

² Proces-verbaal van bevindingen omtrent leveren goederen en gunsten (map 46, p. 23).

hem te bewegen om in strijd met zijn plicht een verlenging van een vergunning te verlenen. In dit verband wijst het Hof naar de inhoud van de hiervoor weergegeven voor het bewijs gebezigde afgeluisterde en opgenomen telefoongesprekken en Whatsappberichten, zoals die door de verdachte en Di Vecchia zijn gevoerd en gewisseld. Daaruit kan kort gezegd worden afgeleid:

Op 17 oktober 2016 stuurt Di Vecchia een Whatsapp-bericht aan de verdachte waarin Di Vecchia schrijft de verdachte zijn hulp nodig te hebben bij het verlengen van de vergunning van voornoemde Chacon Morales. De verdachte reageert hier niet op.

Op 30 november 2016 belt Di Vecchia naar de verdachte. Het gesprek gaat aanvankelijk over twee kleine airco's die de verdachte voor zijn woning van Di Vecchia had gehuurd. De verdachte zegt vervolgens dat hij erover nadenkt om een grotere airco door (het bedrijf van) Di Vecchia te laten installeren. Di Vecchia antwoordt dat het geen probleem is en zegt direct daaropvolgend dat hij de verdachte heeft gebeld zodat de verdachte hem kan helpen met een vergunning.

Op 5 december 2016 om 14.35 uur stuurt Di Vecchia een Whatsappbericht aan de verdachte en zegt dat hij zijn hulp urgent nodig heeft. Een minuut later stuurt Di Vecchia nog een bericht waarin hij zegt een airco voor de woning van de verdachte te hebben geblokkeerd (het Hof begrijpt: gereserveerd) en vraagt of de verdachte akkoord is. De verdachte antwoordt een klein half uur later en informeert naar het vermogen en de prijs van 'de grote'. Di Vecchia antwoordt dat de airco in totaal (inclusief installatie en bevestigingsbeugel 8100 (Awg) kost, maar dat dit voor de verdachte 6000 Awg kost. Vijf minuten later stuurt Di Vecchia aan de verdachte een bericht waarin hij zegt de verdachte nodig te hebben voor het verlengen van de werkvergunning van zijn werknemer.

Op 6 en 7 december 2016 is er eveneens Whatsapp-contact tussen de verdachte en Di Vecchia. Afgesproken wordt waar en wanneer Di Vecchia de voor de verlenging vereiste documenten kan komen (laten) brengen. Di Vecchia laat Croes weten dat dat hij bang is dat zijn werknemer zal worden opgepakt.

Op 13 december 2016 vraagt Di Vecchia aan de verdachte in een Whatsappbericht hoe het met de vergunning is. Een minuut later vraagt hij in een bericht naar de airco van de verdachte. De verdachte stuurt ongeveer een half uur later twee spraakberichten waarin hij een update geeft over de situatie van zijn airco en zegt 'ik ga vandaag kijken naar dat ding dat je me gevraagd had' (naar het Hof begrijpt: de verlenging van de werkvergunning).

Het Hof leidt uit het verloop en de inhoud van de hiervoor weergegeven communicatie af dat het initiatief tot het leggen van contact vaak komt van Di Vecchia, dat hij het is die de conversatie begint met een vraag over de werkvergunning en dat de verdachte hierop vaak niet of laat reageert. Als Di Vecchia vervolgens de airco ter sprake brengt weet hij wél de aandacht van de verdachte te vangen, waarna Di Vecchia het onderwerp van gesprek vervolgens weer op de vergunning brengt. In meerdere appgesprekken en ook in het

telefoongesprek van 30 november 2016 volgen de onderwerpen “vergunning” en “airco” elkaar in zeer kort tijdsbestek en bovendien naadloos op. Ook de Whatsapp-conversatie van 5 december 2016, waarin Di Vecchia aan de verdachte de korting in het vooruitzicht stelt, verloopt volgens ditzelfde patroon.

Naar het oordeel van het Hof laat het voorgaande geen andere conclusie toe dan dat de verdachte wist dat aan hem de korting werd verleend teneinde hem te bewegen om in strijd met zijn plicht het ertoe te leiden dat een verlenging van de vergunning aan Di Vecchia werd verleend. In het bijzonder wijst het Hof op de inhoud van het Whatsappbericht van 13 december 2016, waarin de verdachte zelf een update geeft over de situatie van de airco en direct daaropvolgend aangeeft te gaan kijken naar de verlenging van de werkvergunning. Het Hof acht op grond van het voorgaande bewijs voorhanden voor het door het openbaar ministerie aan de verdachte gemaakte verwijt van passieve ambtelijke omkoping.

Ten aanzien van Nuñez

Overwegingen en bespreking van gevoerde verweren

De raadsman heeft bepleit dat de verdachte van het ten laste gelegde zal worden vrijgesproken. Hij heeft daartoe in de kern aangevoerd dat geen bewijs voorhanden is dat aan de verdachte, in ruil voor werkvergunningen of ontheffingen, geld is betaald.

Nuñez fungeerde in de ten laste gelegde periode als zogenoemde tramitador (tussenpersoon) voor meerdere bedrijven bij het verkrijgen van werkvergunningen en ontheffingen ten behoeve van buitenlandse werknemers.

Niet ter discussie staat dat Nuñez direct (telefonisch) contact had met de verdachte over ontheffingen die door de verdachte moesten worden ondertekend, dat de verdachte (een deel van) deze ontheffingen daadwerkelijk heeft ondertekend en dat Nuñez geld heeft ontvangen voor haar werkzaamheden als tramitador.

De vraag die ter beantwoording voorligt is of het dossier voldoende bewijs bevat voor het verwijt dat aan de verdachte, voor het ondertekenen van deze ontheffingen, geld is betaald of beloofd.

In dit verband overweegt het Hof dat uit de gebezigde bewijsmiddelen het volgende blijkt.

Nuñez heeft op 26 oktober 2017 in een telefoongesprek tegen de verdachte gezegd dat zij hem ‘3 en 1 kan brengen’ en dat zij hem kan helpen met ‘4’. Uit gegevens van het DPL blijkt dat Nuñez in diezelfde periode ten behoeve van de bedrijven Coburg (drie) en S.I. Con & Cleaning (één), dus vier ontheffingen had aangevraagd die later door de verdachte zijn ondertekend.

Opmerkelijk is dat Nuñez in dit telefoongesprek zegt dat zij de verdachte kan helpen. Ook in het telefoongesprek, door hen gevoerd op 17 maart 2017, is dit het geval. Daarbij komt, dat de verdachte in verschillende afgeluisterde en opgenomen telefoongesprekken degene is die zegt Nuñez nodig te hebben. Deze kennelijke

rolverdeling roept vragen op en laat zich lastig in overeenstemming brengen met het aan de rolverdeling inherente feit dat het bij uitstek Nuñez is die de verdachte nodig heeft voor het verlenen van de ontheffingen. Het zou derhalve de verdachte moeten zijn die Nuñez moet helpen, in plaats van andersom. De vraag komt op waarom en waarvoor de verdachte dan Nuñez nodig zou hebben en waarmee Nuñez de verdachte dan zou kunnen helpen? De opmerking van de verdachte dat hij Nuñez nodig heeft wordt door de verdachte bovendien in verschillende telefoongesprekken in verband gebracht met reizen naar het buitenland die kort daarna zouden plaatsvinden en die - zo blijkt uit zijn reisbewegingen - ook daadwerkelijk hebben plaatsgevonden. Ook in aanmerking genomen dat de verdachte volgens de medeverdachte Schwengle altijd extra geld nodig had als hij op reis ging, is het voorgaande een sterke aanwijzing dat de verdachte doelt op geld als hij zegt Nuñez nodig te hebben.

Het Hof wijst verder op de opmerkelijke chronologie van gebeurtenissen rondom de ontheffingen die door de verdachte op 2 november 2016 ten behoeve van het bedrijf DD Employment (c.q. directrice Dreischor) zijn geaccordeerd. Op 1 november 2016 heeft Nuñez een cheque ter waarde van Awg. 10.000,- ontvangen van Dreischor, welke cheque door Nuñez op 2 november 2016 om 8.23 uur is gestort op de rekening van haar onderneming en een minuut later weer is opgenomen. Een klein half uur later heeft Nuñez aan de verdachte telefonisch medegedeeld dat zij 'klaar voor hem is' en hebben de verdachte en Nuñez een afspraak gemaakt om elkaar om 10 uur op het kantoor van de verdachte te treffen. Op dezelfde dag, om 13.38 uur, wordt een groot contant geldbedrag (Awg. 4.500,-) door Aparicio, de chauffeur van de verdachte, gestort op de visacard van de verdachte.

Mede gezien in het licht van de inhoud van het voor het bewijs gebezigde telecommunicatieverkeer, verbindt het Hof hieraan de conclusie dat het door Aparicio op 2 november 2016 gestorte geldbedrag afkomstig is van Nuñez, door haar gedaan ter betaling van de ook op 2 november 2016 door de verdachte geaccordeerde ontheffingen.

Op grond van het voorgaande - in onderling verband en samenhang beschouwd - is het Hof van oordeel dat met voldoende mate van zekerheid is komen vast te staan dat de verdachte in zijn hoedanigheid van minister in de casus Coburg / S.I. Con & Cleaning en de casus DD Employment / Dreisschor betalingen heeft aangenomen of gevraagd, terwijl hij wist dat deze betalingen of beloften daartoe werden gedaan teneinde hem te bewegen in strijd met zijn plicht en/of bediening ontheffingen te verlenen. In zowel de casus Coburg als de casus Doushar heeft Nuñez aan de verdachte gezegd hem te kunnen helpen, hetgeen door het Hof in het licht van het hiervoor overwogene niet anders kan worden uitgelegd dan dat Nuñez de verdachte helpt door hem te betalen voor door hem als minister te verlenen ontheffingen. Naar het oordeel van het Hof kan aldus worden bewezen dat de verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan passieve ambtelijke omkoping.

Conclusie van het Hof ten aanzien feit 1

Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen komt het Hof anders dan het Gerecht ook ten aanzien van Di Vecchia en Nuñez tot een bewezenverklaring. Dit leidt tot de volgende bewezenverklaring.

Het Hof neemt over de bewezenverklaring van het Gerecht van feit 1 uit het vonnis waarvan beroep, welke bewezenverklaring als hier ingelast moet worden beschouwd. Het Hof vult deze bewezenverklaring met de volgende zinsneden aan:

R.E. di Vecchia, Airtech / A.C.C. Sales & Parts Division NV, A.C.C. Aruba Climate Control NV en/of A.C.C. Holding NV en/of

N.D. Nuñez, Belarisa Consultancy / Belco Belarisa Consultancy NV en/of Doushar/Doushar Marina Services & General Contractors NV en/of.

Bewezenverklaring van feit 2

Vrijspraak van casus J.P. Kelly

Het Hof is van oordeel dat onvoldoende bewijs voorhanden is om daaruit de overtuiging te bekomen dat de verdachte het onder 2 sub D ten laste gelegde (J.P. Kelly) heeft begaan, zodat de verdachte van dit onderdeel van de tenlastelegging zal worden vrijgesproken.

Dit leidt tot de volgende bewezenverklaring.

Het Hof neemt over de bewezenverklaring van feit 2 uit het vonnis waarvan beroep, welke bewezenverklaring als hier ingelast moet worden beschouwd, met dien verstande dat onderdeel D niet bewezen zal worden verklaard en als volgt uit de bewezenverklaring zal worden weggestreept:

~~D~~

~~J.P. Kelly verzoekt en/of opgedragen om aan hem één of meer kratten bier te leveren in ruil voor hulp bij het verkrijgen van een commercieel terrein en/of (bij) het bespoedigen van de procedure tot het verkrijgen van dat terrein (namelijk door ter zake overleg te voeren met de Minister van Ruimtelijke Ordening);~~

Overwegingen omtrent het bewijs ten aanzien van feit 3 (verduistering)

In eerste aanleg heeft het Gerecht bewezen geacht dat de verdachte samen met een ander een geldbedrag van Awg. 55.023,14 heeft verduisterd van de Stichting Leadership and Excellence (hierna: de Stichting). Uit het vonnis kan worden opgemaakt dat het Gerecht voor de verduisterde bedragen aansluiting heeft gezocht bij de tabellen die zijn opgenomen op pagina 1353 en pagina 1364 van het

dossier.³ De politie komt tot de conclusie dat de verdachte Awg. 99.596,73 van de Stichting heeft verduisterd.⁴

Het Gerecht komt tot een lager bedrag dat door de verdachte en zijn mededader van de Stichting is verduisterd, omdat:

- van een bedrag van Awg. 27.073,59 dat door de verdachte door middel van bonnetjes bij de Stichting is gedeclareerd, aannemelijk is dat deze kosten passen binnen het Stichtingsdoel. Zodoende is van de overboekingen c.q. stortingen door de Stichting op de privé VISA creditcard van de verdachte een bedrag van Awg. 27.073,59 afgetrokken, nu dit kan worden gezien als een terugbetaling door de Stichting aan de verdachte voor door hem ten dienste van de Stichting gedane uitgaven;
- het niet bewezen acht dat de verdachte Awg. 17.500,- heeft verduisterd in het kader van de contante verkoop van kaarten voor het kerstconcert van de Stichting.

Het Gerecht acht bewezen dat de verdachte Awg. 55.023,14 van de Stichting heeft verduisterd, omdat dit bedrag aan uitgaven door de Stichting evident buiten het doel van de Stichting valt en uitgaven ten gunste van de verdachte in privé betreffen. Het gaat dan bijvoorbeeld om betalingen die door de Stichting zijn verricht aangaande de airconditioning in het huis van de verdachte of uitgaven aan de woning van verdachte.

De procureur-generaal heeft ter terechtzitting bevestigd dat het openbaar ministerie zich verenigt met de conclusies van het Gerecht. Nu de verdediging bij pleidooi ook het door het Gerecht vastgestelde bedrag als uitgangspunt heeft genomen, zal in hoger beroep uitsluitend nog het bedrag van Awg. 55.023,14 onderwerp van beoordeling zijn.

De verdachte heeft in hoger beroep bij pleidooi een document overgelegd getiteld addendum rapportage d.d. 30 mei 2021. Uit deze rapportage destilleert het Hof dat de verdachte in de eerste plaats aanvoert dat ten aanzien van de betalingen door de Stichting ter aflossing van de studieschuld van de verdachte slechts Awg. 6.150,29 (het Hof verstaat Awg. 6.015,29 zoals in de tabel op pagina 1364 genoemd) daadwerkelijk door de Stichting is betaald en de overige studieschuldaflossingen weliswaar formeel door de Stichting zijn betaald maar uit de verdachte zijn privé-vermogen komen. Dit verweer behoeft verder geen bespreking omdat uit 'het proces-verbaal bevindingen inzake privé-uitgaven via stichting'⁵ en de genoemde op pagina 1364 opgenomen tabel reeds volgt dat slechts een bedrag van Awg. 6.015,29 wordt toegeschreven als uitgaven van de Stichting ter aflossing van de studieschuld.

³ PV van bevindingen inzake privé uitgaven via stichting, pag. 1364.

⁴ Idem, pagina 1364.

⁵ Pagina 1352 – 1365.

In de tweede plaats heeft de verdachte aan de hand van genoemd addendum en de daarin opgenomen facturen en rekeningoverzichten gesteld dat hij in de jaren 2013 tot en met 2016 vanuit zijn privé-vermogen uitgaven heeft gedaan, welke uitgaven ten dienste stonden aan het doel van de Stichting. De verdachte had om die reden vorderingen op de Stichting. De Stichting heeft deze vorderingen die de verdachte op haar had voldaan door ofwel deze door de verdachte gedane uitgaven terug te storten op de privé VISA card van de verdachte, ofwel door privé-betalingen voor de verdachte aan derden te verrichten. Dit was een afspraak tussen de Stichting en de verdachte. De door de verdachte in privé ten gunste van de Stichting gedane betalingen zijn groter dan de door de Stichting verrichte betalingen ten gunste van de verdachte in privé zodat de facto de verdachte nog geld tegoed heeft van de Stichting. Van verduistering van gelden van de Stichting is daarom geen sprake, aldus de verdachte.

De verdachte heeft voor het eerst ter terechtzitting in hoger beroep de stelling betrokken dat tussen hem en de Stichting een afspraak bestond dat de Stichting direct of indirect privé-betalingen zou verrichten ten gunste van de verdachte, teneinde openstaande vorderingen van de verdachte op de Stichting te verrekenen. Het Hof gaat aan het bestaan van deze gestelde afspraak voorbij, nu uitsluitend de verdachte en bovendien zonder onderbouwing heeft gesteld dat deze afspraak bestaat. Deze beweerdelijke afspraak is niet schriftelijk vastgelegd tussen de Stichting en de verdachte en de bestuurder van de Stichting, de heer Capriles, rept in zijn verklaringen ook niet over het bestaan van zo'n afspraak.⁶ Evenmin heeft de verdachte deze in het addendum opgevoerde uitgaven in een eerder stadium bij de Stichting (bijvoorbeeld door middel van bonnetjes) gedeclareerd, terwijl de verdachte wel gewoon was uitgaven, door het overleggen van bonnetjes als bewijs daarvan, bij de Stichting te declareren.⁷ Voor het feit dat de verdachte de in het addendum opgevoerde uitgaven niet, en andere uitgaven wél heeft gedeclareerd bij de Stichting, heeft de verdachte geen overtuigende verklaring gegeven. Al deze omstandigheden in combinatie met het feit dat de verdachte zich pas in zo'n laat stadium in de procedure beroept op de beweerdelijke afspraak dat de Stichting de verdachte direct of indirect zou terugbetalen voor door de verdachte uit zijn privé-vermogen gedane uitgaven – waarvan de verdachte stelt dat die betalingen in de doelstelling van de Stichting pasten –, maakt dat het Hof het bestaan van deze beweerdelijke afspraak onaannemelijk en in elk geval onvoldoende onderbouwd acht. De door de verdachte opgevoerde kosten zullen dan ook niet in aftrek worden gebracht op de door de Stichting gedane uitgaven die ten gunste kwamen van de verdachte in privé.

Dit maakt dat het Hof bewezen acht dat de Stichting direct of indirect betalingen aan de verdachte in privé heeft verricht ter hoogte van een geldbedrag van Awg. 55.023,14. De volgende vraag is of dit kwalificeert als verduistering door de verdachte. De verdediging heeft betoogd dat voor zover bewezen wordt geacht dat

⁶ Proces-verbaal van verhoor verdachte G. Capriles, pagina 313 -330.

⁷ Daar waar verdachte door middel van bonnetjes uitgaven bij de Stichting heeft gedeclareerd, is door het Gerecht geoordeeld dat van de kosten op die overgelegde bonnen aannemelijk is dat een bedrag van Awg. 27.073,59 kan worden aangemerkt als uitgaven door verdachte die passen binnen de doelstelling van de Stichting. Dat bedrag is daarom van het 'verduisteringsbedrag' afgetrokken.

er gelden bij de Stichting zijn binnengekomen die hun oorsprong vinden in omkoping deze gelden dus van misdrijf afkomstig zijn. De verdachte had zodoende dit geld *niet* onder zich *anders dan door misdrijf*, waardoor van verduistering geen sprake kan zijn.

Het Hof verwerpt dit verweer. Het Gerecht in eerste aanleg heeft geoordeeld dat de verdachte samen met de bestuurder van de Stichting, de heer Capriles, de gelden van de Stichting heeft verduisterd. Op het moment dat bedragen als gevolg van omkoping op de rekening van de Stichting zijn gekomen, is het de Stichting die de beschikkingsmacht had over het geld op die rekening. Dat Capriles bestuurder was van die Stichting maakt dit niet anders. Vervolgens heeft Capriles tezamen en in vereniging met de verdachte gelden van de Stichting overgemaakt aan of opgenomen ten gunste van de verdachte.⁸ Uit hoofde van zijn rol als bestuurder had Capriles de mogelijkheid deze betalingen te verrichten, zodat om die reden Capriles en de verdachte het geld van de Stichting *anders dan door misdrijf* hebben verkregen. Door deze gelden vervolgens aan de verdachte in privé te doen toekomen, hebben de verdachte en Capriles zich deze gelden van de Stichting wederrechtelijk toegeëigend. Het Hof acht derhalve bewezen dat de verdachte tezamen en in vereniging met Capriles een bedrag van Awg. 55.023,14 van de Stichting heeft verduisterd.

Overwegingen omtrent het bewijs en bewezenverklaring van feit 4 (gewoontewitwassen)

Omvang van het hoger beroep

De witwasverdenking ziet op 3 onderdelen. Het Gerecht heeft de verdachte vrijgesproken van het 2^e onderdeel, te weten: het witwassen van contante gelden betreffende de ondernemingen van de echtgenote van de verdachte. Zoals hiervoor overwogen is dit 2^e onderdeel niet meer aan de orde in hoger beroep.

Het Gerecht heeft het 1^e en 3^e onderdeel bewezen verklaard met dien verstande dat de verdachte door het Gerecht is vrijgesproken van het medeplegen. Voor wat betreft de berekening van het bij het 1^e onderdeel witgewassen bedrag, heeft het Gerecht aan de uitgavenkant een bedrag van Awg. 37.804,81, dat ziet op kosten voor oppas- en schoonmaakwerkzaamheden, in mindering gebracht op het in het 'rapport wederrechtelijk verkregen voordeel'⁹ berekende bedrag. Ten aanzien van de inkomsten heeft het Gerecht de door de verdediging gevoerde verweren gehonoreerd voor zover deze betrekking hadden op een lening van Awg. 45.000,00 van de grootmoeder van de echtgenote van de verdachte en een bedrag van \$3.500,00 (Awg. 6.125,00) dat de verdachte van vrienden contant had ontvangen nadat hij in 2015 de kosten van concerttickets (giraal) had voorgesloten.

⁸ Zie o.a. het proces-verbaal van verhoor verdachte G. Capriles, pag. 329 waarin Capriles aangeeft dat hij gelden vanuit de Stichting overmaakte als verdachte daarom vroeg.

⁹ Proces-verbaal 'rapport berekening wederrechtelijk verkregen voordeel kasopstelling' met bijlagen (Ontneming 1, p. 1-33).

Gelet op wat ter terechtzitting in hoger beroep is verhandeld, verstaat het Hof dat de verdachte tegen de hiervoor in zijn voordeel uitgekakte kostenposten geen hoger beroep heeft ingesteld, terwijl de procureur-generaal heeft berust in de beslissingen omtrent deze kostenposten. Deze kostenposten liggen derhalve in hoger beroep niet meer voor.

De procureur-generaal heeft voor het overige bevestiging gevraagd van het vonnis van het Gerecht.

Bewijsoverwegingen ten aanzien van het eerste onderdeel: contante privé-uitgaven

Voor wat betreft het eerste onderdeel van de verdenking van witwassen, aangaande de contante privé-gelden van de verdachte en zijn echtgenote, voor zover in hoger beroep nog aan de orde, volgt het Hof het oordeel van het Gerecht dat sprake is geweest van witwassen van contante privé-uitgaven, voor zover deze de contante (legale) privé-inkomsten in de tenlastegelegde periode hebben overschreden. De overwegingen van het Gerecht die tot die conclusie hebben geleid, neemt het Hof over en maakt het Hof tot de zijne.

Voor wat betreft de hoogte van het geldbedrag waar dit onderdeel op ziet, heeft het Gerecht geoordeeld dat de verdachte een bedrag van Awg. 159.708,81 heeft witgewassen. Het Gerecht heeft dit bedrag gebaseerd op de in 'het rapport wederrechtelijk verkregen voordeel' opgenomen kasopstelling, waarbij de contante uitgaven zijn afgezet tegen de (legale) contante inkomsten. De verdediging heeft verweer gevoerd tegen het door het Gerecht vastgestelde bedrag.

Naar aanleiding van de in hoger beroep (opnieuw) gevoerde verweren overweegt het Hof als volgt:

De verdediging heeft aangevoerd dat het beginsaldo van de gehanteerde berekening onjuist is omdat ten onrechte geen rekening is gehouden met contant geld dat de verdachte en zijn echtgenote op de begindatum (1 januari 2014) voorhanden hadden. Geld dat de verdachte en zijn echtgenote cadeau hadden gekregen bij hun huwelijk (in het najaar van 2013) en geld dat afkomstig was van de verkiezingscampagne 2013.

Ook is aangevoerd namens de verdachte dat in de berekening ten onrechte geen rekening is gehouden met verschillende legale contante inkomsten. Het betreffen inkomsten uit:

- het vervaardigen van head pieces voor carnaval;
- de verkoop van Pan Yena;
- een erfenis;
- loterijen;
- de verkoop van puppy's;
- de verkoop van meubels/inboedel uit de woningen te Bubali en Esmeralda;
- een lening bij de moeder van de echtgenote van de verdachte;
- een gift van de opa van de echtgenote van de verdachte;
- een verjaardagscadeau van de zus van de verdachte in 2016;

- dienstreizen;
- de hypothecaire geldlening (bouwkosten).

Blote stellingen

Het Hof constateert dat ten aanzien van het gestelde bedrag afkomstig van de verkiezingscampagne 2013, alsmede voor de gestelde inkomsten uit loterijen, de verkoop van meubels/inboedel, de lening van de moeder van de echtgenote van de verdachte, de gift van de opa, het verjaardagscadeau van de zus en de dienstreizen het slechts blijft bij blote stellingen van de verdachte zonder concrete onderbouwing, zodat het Hof reeds om die reden hieraan voorbij gaat.

Schriftelijk ingevulde verklaringen

Door en namens de verdachte zijn, eerst in hoger beroep bij pleidooi, ten aanzien van verschillende gestelde inkomstenbronnen schriftelijke verklaringen overgelegd. Dit betreffen verklaringen van de gasten van het huwelijk van de verdachte over het geldbedrag dat zij cadeau hebben gedaan en verklaringen van personen over de aanschaf bij de verdachte en zijn echtgenote van head pieces voor carnaval, kerstbroden en puppy's. Het betreffen met name voorgedrukte verklaringen, waarbij de persoonlijke gegevens van de betrokkenen en het bedrag steeds met pen zijn ingevuld, een en ander voorzien van een handtekening en een datum. Het Hof is van oordeel dat deze schriftelijke verklaringen onvoldoende zijn om tot bewijs te dienen dat de verdachte en zijn echtgenote meer legale contante inkomsten hebben gehad. Daartoe overweegt het Hof dat de verdachte gedurende de gehele procedure geen enkele administratie heeft overgelegd, zoals bonnen, facturen of gegevens van de Belastingdienst waaruit kan worden afgeleid dat de verdachte en zijn echtgenote méér legale inkomsten hebben genoten dan door de politie is aangenomen. Dat de verdachte geen administratie heeft bijgehouden, dient voor zijn eigen risico te komen. Te elfder ure, te weten vlak voor pleidooi in hoger beroep, heeft de verdediging genoemde schriftelijk ingevulde verklaringen ingebracht. Deze schriftelijke verklaringen kunnen echter niet als genoegzaam bewijs dienen, omdat met het indienen ervan in een zo laat stadium in de procedure op geen enkele wijze meer kan worden geverifieerd of deze schriftelijke verklaringen de waarheid inhouden. Het Hof gaat aan deze verklaringen dan ook voorbij.

Bouwkosten

Namens de verdachte is aangevoerd dat de werkelijke gedocumenteerde kosten voor de bouw van de woning, te weten de contante uitgaven voor de bouw van de woning door verschillende omstandigheden lager zijn dan door het openbaar ministerie is aangenomen. Dit alles leidt volgens de verdediging tot de conclusie dat niet al het geld van de hypothecaire lening is besteed aan de bouw van de woning en dat dus meer (legaal) geld contant beschikbaar is geweest, zodat de contante inkomsten hoger zijn geweest.

In de door de politie gehanteerde eenvoudige kasopstelling is alleen de contante geldstroom betrokken. Terecht heeft de procureur-generaal zich op het standpunt gesteld dat contant geld, afkomstig van de hypothecaire geldlening, dat voor de verdachte beschikbaar was via de bank, in de berekening van deze contante

geldstroom als 'legale contante ontvangsten bankopnamen' is meegenomen. Het doet in die zin dus niet ter zake of al het geld van de hypothecaire lening aan de bouw van het huis is besteed of aan andere zaken, omdat slechts is gekeken naar de contante inkomsten en de contante uitgaven. Die contante uitgaven zijn weer gebaseerd op bonnen en facturen die bij de verdachte zijn aangetroffen. Factoren als de (herbouw)waarde van de woning hebben uitsluitend gediend ter verificatie hiervan. Nu al hetgeen de verdediging heeft aangevoerd niet raakt aan de werkelijke contante inkomsten en uitgaven, zal hieraan voorbij worden gegaan.

De verdediging heeft ook nog aangevoerd dat de aannemer minder contant geld zou hebben ontvangen dan waar in de berekening van uit is gegaan, omdat hij schilderwerk niet zou hebben uitgevoerd. Het Hof constateert dat de aannemer tijdens zijn verhoor,¹⁰ afgenomen in het Spaans/Papiaments, van 1 februari 2018 meerdere malen heeft verklaard dat hij voor de bouw van de woning Awg. 159.000,00 contant heeft ontvangen, zijnde Awg. 144.000,00 voor de woning en Awg. 15.000,00 voor de bouw van 2 delen van de omheining. Deze verklaring wordt grosso modo ondersteund door facturen van de aannemer en een door de aannemer getekende offerte. Hetgeen namens de verdachte zonder concrete onderbouwing is aangevoerd, is onvoldoende voor het Hof om aan de juistheid van deze verklaring te twijfelen. Aldus zal het verweer van de verdediging op dit onderdeel worden verworpen.

Onderbouwde stellingen

Het verweer van de verdachte dat hij in de ten laste gelegde periode een erfenis ten bedrage van Awg. 7.923,35 heeft ontvangen en dat zijn legale inkomsten over die periode met dat bedrag zijn toegenomen, zal worden gevolgd nu de verdachte het bestaan van deze inkomsten met het overleggen van een nota van de notaris en 2 kascheques voldoende heeft onderbouwd.

Datzelfde geldt voor een gedeelte van het verweer ten aanzien van de in het dossier berekende uitgaven bij Kooyman aan de hand van de gespaarde Fun-Miles. Door de verdachte is toereikend onderbouwd dat geen rekening is gehouden met extra punten die in dit spaarsysteem ieder kwartaal werden verstrekt en die dus niet gelijk staan aan extra uitgaven. Dit betreft een bedrag van Awg. 23.319,50. Aangevoerd is voorts dat er ten onrechte geen rekening mee is gehouden dat contante uitgaven niet werden beloond met 1 spaarpunt maar met 2 spaarpunten. Met een enkele verwijzing naar de website van Kooyman heeft de verdachte deze stelling echter onvoldoende gemotiveerd onderbouwd, zodat aan dit onderdeel voorbij zal worden gegaan.

Het Hof zal zodoende de bedragen van Awg. 23.319,50 en Awg. 7.923,35 in mindering brengen op het door het Gerecht aangenomen wiggewassen geldbedrag.

¹⁰ Proces-verbaal van verhoor getuige A.H. Vellanueva Dionicio van 1 februari 2018 (map 56, ZD-05 Witwassen 2-2, p. 631 e.v.).

Het Hof zal voor het eerste onderdeel, privé-uitgaven, aldus bewezen verklaren dat de verdachte heeft witgewassen: Awg. 159.708,81 -/- Awg. 7.923,35 -/- Awg. 23.319,50 = Awg. 128.465,96.

Bewijsoverwegingen ten aanzien van het derde onderdeel: inkomsten uit verduistering

Onder 3 is bewezenverklaard dat de verdachte geld dat afkomstig is van de Stichting Leadership and Excellence (de Stichting), tot het totaalbedrag van Awg. 55.023,14, heeft verduisterd. Aan de orde is de vraag of de verdachte dit geldbedrag (vervolgens) heeft witgewassen.

Uit het zogenoemde proces-verbaal geldstromen¹¹ kan worden opgemaakt dat dit geld óf ten goede is gekomen van de aan de privé (Visa)creditcard van de verdachte gekoppelde bankrekening, óf aan derden is betaald.

Voor wat betreft de betalingen aan derden wordt in het proces-verbaal geldstromen de beredeneerde conclusie getrokken dat deze betalingen vanuit de Stichting zijn gedaan ten behoeve van de verdachte in privé. Het betreffen dan betalingen aan of ten behoeve van:

- een deurwaarder (ten behoeve van studiefinanciering);
- ACC Airco;
- Diamante Jewels&Time;
- Aannemer Villanueva;
- ATCO Beton;
- eyewear.

Het Hof acht wettig en overtuigend bewezen dat de verdachte, door deze betalingen door de verdachte Capriles vanuit de Stichting te laten doen, tezamen en in vereniging met een ander deze geldbedragen heeft witgewassen, nu deze van verduistering afkomstige geldbedragen daarmee zijn overgedragen, omgezet en ervan gebruik is gemaakt.

Voor wat betreft de geldbedragen die zijn overgemaakt op de aan de privé (Visa)creditcard van de verdachte gekoppelde bankrekening overweegt het Hof dat uit 'het proces-verbaal van bevindingen VISA-kaart Croes'¹² volgt dat in de bewezenverklarde periode voor een bedrag van \$ 185.005,31 aan uitgaven met deze creditcard van de verdachte zijn verricht en dat er in totaal \$ 157.797,52 op de rekening is betaald. Het (negatieve) saldo van de creditcardrekening was op 1 januari 2014 \$ -6.987,54 en op 27 maart 2017 \$ -34.779,65. Aldus concludeert het Hof dat alle in deze periode ontvangen gelden door de verdachte zijn besteed.

Onderzoek aan deze bestedingen, zoals gerelateerd in het eerder genoemde proces-verbaal geldstromen (pagina 13), heeft opgeleverd dat de betalingen die met de VISA-kaart zijn verricht, zien op -kort gezegd-:

- horeca (incl. hotels);

¹¹ Proces-verbaal bevindingen geldstromen Stichting Leadership and Excellence (map 41, p. 1 e.v.).

¹² Proces-verbaal van bevindingen VISA kaart CROES (map 42, p. 502 e.v.).

- reiskosten;
- kleding;
- uitgaan;
- goederen (waaronder sieraden);
- groothandel stoffen.

Dit maakt dat het Hof ook wettig en overtuigend bewezen acht dat de verdachte de geldbedragen die van verduistering afkomstig zijn en die op zijn privé-creditcard zijn bijgeschreven, heeft witgewassen door deze gelden om te zetten en daar gebruik van te maken door goederen te kopen dan wel andere consumptieve bestedingen te doen.

Het Hof bevestigt, onder aanvulling van gronden als hiervoor uiteengezet, het oordeel van het Gerecht ten aanzien van het 3^e onderdeel dat wettig en overtuigend bewezen is dat de verdachte een bedrag van Awg. 55.023,14 heeft witgewassen, en maakt dat oordeel tot de zijne.

Conclusie van het Hof ten aanzien van feit 4

Aldus komt het Hof ten aanzien van feit 4 tot het oordeel dat wettig en overtuigend bewezen is dat de verdachte, deels tezamen en in vereniging met een ander, een geldbedrag van Awg. 128.465,96 +/+ Awg. 55.023,14 = Awg. 183.489,10 heeft witgewassen.

Gelet op de frequentie en de ruime periode van het herhaald witwassen acht het Hof daarmee het een gewoonte maken van witwassen wettig en overtuigend bewezen.

Bewezenverklaring

De bewezenverklaring van feit 4 komt als volgt te luiden:

~~dat hij op een of meer tijdstippen in of omstreeks de periode van 1 januari 2014 tot en met 28 maart 2017 te Aruba tezamen en in vereniging met een of meer anderen, en alleen, van het plegen van witwassen een gewoonte heeft gemaakt, althans zich een of meermalen schuldig heeft gemaakt aan witwassen, immers heeft/hebben hij en/of zijn mededader(s) (telkens) (van) een of meer voorwerpen, te weten geldbedrag(en) met een totale waarde van Awg. 183.489,10 althans een of meer geldbedragen,~~

A

~~de werkelijke aard, herkomst, vervreemding en/of verplaatsing verborgen en/of verhuud en/of verborgen en/of verhuud wie de rechthebbende(n) op dat/die geldbedrag(en) was/waren en/of wie dat/ die geldbedrag(en) voorhanden heeft/hebben gehad of hadden~~

~~en/of~~

B

overgedragen, omgezet en/of ~~voorhanden gehad~~ en/of van dat/ die geldbedrag(en) gebruik gemaakt,

terwijl hij en/of zijn mededader(s) (telkens) wisten of begrepen dat dat/ die geldbedrag(en), onmiddellijk of middellijk, afkomstig was/waren uit enig misdrijf.

Overwegingen omtrent het bewijs ten aanzien van feit 6 (deelname aan een criminele organisatie)

Deelneming

Van deelneming aan een organisatie als bedoeld in artikel 2:79 Wetboek van Strafrecht kan slechts dan sprake zijn, indien de verdachte behoort tot het samenwerkingsverband en een aandeel heeft in, dan wel ondersteunt met gedragingen, die strekken tot of rechtstreeks verband houden met de verwezenlijking van het in dat artikel bedoelde oogmerk.

Organisatie

Volgens vaste rechtspraak moet onder een organisatie als bedoeld in artikel 2:79 Wetboek van Strafrecht worden verstaan: een samenwerkingsverband met een zekere duurzaamheid en structuur tussen de verdachte en tenminste één ander persoon.

Naar het oordeel van het Hof blijkt – zoals reeds hiervoor in de bewijsmiddelen uiteen is gezet – dat de verdachte zich gedurende een ruime periode schuldig heeft gemaakt aan het als minister structureel aannemen van steekpenningen van ondernemers (feit 1), en het plegen van verduistering (feit 3). Daarbij is hij geholpen door andere verdachten, onder wie Aparicio, Capriles, Filiciana en Arends (feit 1) en Capriles en Aparicio (feit 3). Op grond daarvan stelt het Hof vast, dat sprake is geweest van een samenwerkingsverband tussen de even genoemde personen, waarbij het de verdachte is geweest die als de spil daarvan heeft gefungeerd, en de even genoemde personen hem daarbij hebben geholpen en ondersteund. Op grond van deze aldus gebleken rolverdeling moet worden geconcludeerd dat sprake is geweest van een min of meer geolied crimineel samenwerkingsverband dat herhaald handelingen heeft uitgevoerd, met het oog op de verwezenlijking van het hierna te bespreken oogmerk. Daarmee is sprake van een criminele organisatie als bedoeld in artikel 2:79 Wetboek van Strafrecht.

Oogmerk

Het oogmerk van de organisatie is onmiskenbaar het aannemen van steekpenningen en het verduisteren van geld geweest. Ook volgt uit de gebezigde bewijsmiddelen dat het daarbij niet om louter individuele acties van een lid van de organisatie ging, maar dat op dit alles het oogmerk van de organisatie was gericht.

Deelneming

Volgens vaste rechtspraak is van deelneming sprake indien een persoon behoort tot de organisatie en een aandeel heeft in, dan wel gedragingen ondersteunt die strekken tot of rechtstreeks verband houden met de verwezenlijking van het oogmerk van de organisatie. Verdachte dient in dat verband in zijn algemeenheid te weten dat de organisatie tot oogmerk heeft het plegen van misdrijven; in zoverre is voorwaardelijk opzet niet voldoende. Niet is vereist dat verdachte enige vorm van opzet heeft gehad op de door de organisatie beoogde concrete misdrijven, aan enig concreet misdrijf heeft deelgenomen of van enig concreet misdrijf wetenschap heeft gehad. Ook is niet nodig dat de verdachte moet hebben samengewerkt of bekend moet zijn geweest met alle personen die deel uitmaken van de organisatie. Elke bijdrage aan een organisatie kan strafbaar zijn. Een dergelijke bijdrage kan bestaan uit het (mede)plegen van enig misdrijf, maar ook uit het verrichten van hand- en spandiensten en (dus) het verrichten van handelingen die op zichzelf niet strafbaar zijn, zolang niet van bovenbedoeld aandeel of ondersteuning kan worden gesproken.

Uit de gebezigde bewijsmiddelen en de bewezenverklaring van de overige feiten volgt, dat verdachte behoorde tot die organisatie, gelijk hierboven is overwogen als de spil daarvan, en aldus bij uitstek heeft bijgedragen aan het verwezenlijken van het oogmerk van de organisatie.

Conclusie

Op grond van al het voorgaande is het Hof van oordeel dat wettig en overtuigend bewezen moet worden verklaard dat de verdachte in de periode van 30 oktober 2013 tot en met 28 maart 2017 te Aruba heeft deelgenomen aan een organisatie, bestaande uit een samenwerkingsverband van de verdachte, en de verdachten Aparicio, Capriles, Filiciana en Arends, welke organisatie tot oogmerk had het plegen van misdrijven, te weten het aannemen van steekpenningen en het verduisteren van geld.

Vervanging, toevoeging en aanvulling van bewijsmiddelen ten aanzien van feiten 1 en 4

Het Hof verenigt zich met de selectie en waardering van de bewijsmiddelen die het Gerecht in bijlage 2 van het vonnis heeft opgenomen. Het Hof neemt deze bewijsmiddelen over, verwijst daarnaar en legt deze ten grondslag aan zijn bewezenverklaring met dien verstande dat het Hof een aantal bewijsmiddelen ten aanzien van feiten 1 en 4 vervangt, toevoegt dan wel aanvult zoals in de bijlage weergegeven. Het Hof houdt hierbij de volgorde aan van het vonnis waarvan beroep.

Strafbaarheid en kwalificatie van het onder 4 bewezen verklaarde

Het onder 4 bewezen verklaarde is voorzien bij en strafbaar gesteld in de artikelen 2:404 en 2:405 juncto artikel 1:123 van het Wetboek van Strafrecht van Aruba. Het wordt als volgt gekwalificeerd:

Gewoontewitwassen

en

medeplegen van gewoontewitwassen.

Er zijn geen feiten of omstandigheden aannemelijk geworden die de strafbaarheid van het bewezen verklaarde uitsluiten.

Oplegging van straffen

De onderhavige strafzaak is voortgekomen uit een grootschalig en langlopend opsporingsonderzoek. De resultaten van dat onderzoek hebben aan corruptie te relateren strafbare gedragingen blootgelegd, zowel van personen werkzaam in de private sector, als van ambtenaren, waaronder de minister van Sociale zaken, Jeugd en Arbeid. De verschijningsvorm van die gedragingen is veelkleurig en verschilt op zichzelf beschouwd in ernst en brutaliteit. De gemene deler ervan is dat die gedragingen steeds van niet-integer handelen getuigen, met beschadiging van het publieke vertrouwen in de objectiviteit van de beslissingen van ambtenaren tot uiteindelijk gevolg. Beschadiging van dat vertrouwen raakt rechtstreeks aan de effectiviteit van het functioneren van de overheid.

Door en namens de verdachte is met het oog op relativering aandacht gevraagd voor de kleinschaligheid van het Land Aruba. Daarbij is gewezen op de lokale aspecten van regulier laagdrempelig en wederkerig contact van bedrijven en particulieren met ambtenaren, tot en met ministers. Die kleinschaligheid zou de strafwaardigheid van wat is komen vast te staan wegnemen althans sterk relativeren.

Het Hof kan niet inzien dat kleinschaligheid in de even bedoelde betekenis af kan doen aan het beschadigende effect van strafbare gedragingen, zoals hierboven is uiteengezet. Voor zover is bedoeld op relativering van verwijtbaarheid mag van een ambtenaar, gegeven die kleinschaligheid, juist een bovenmatige alertheid op het bewaken van grenzen worden gevergd. Voor particulieren en bedrijven heeft te gelden dat de kleinschaligheid van Aruba, waarbij met ambtenaren relatief gemakkelijk contact wordt gelegd en onderhouden, geen rechtvaardiging kan vormen voor het plegen van strafbare en in de wet als misdrijven gekwalificeerde gedragingen. Hetzelfde heeft te gelden in de gevallen waarin die contacten bovendien als vriendschappelijk kunnen worden getypeerd.

Zoals in iedere strafzaak dient de strafrechter zich ervan te vergewissen welke doelen met strafoplegging worden gediend. Reeds doordat er berechting plaatsvindt worden normen gemarkeerd. Bij de vraag naar een passende straf staat de vraag naar de strafdoelen van vergelding, algemene preventie en het voorkomen van herhaling door de verdachte centraal.

In de ter berechting voorliggende zaak springen vooral de strafdoelen van vergelding en algemene preventie in het oog. Immers, van bestraffing van de verdachte in de onderhavige strafzaak dient het onmiskenbare signaal uit te gaan dat degene die zich persoonlijk, zakelijk of ambtelijk laat verleiden tot corruptief gedrag kan rekenen op strafvervolging en berechting. Aldus draagt de strafoplegging van de strafrechter in de individuele strafzaak bij aan het voorkomen en bestrijden van corruptie. Het soortelijk gewicht van het strafdoel van vergelding wordt vanzelfsprekend bepaald door de persoon van de verdachte, het aantal van de bewezen geachte misdrijven, en de aard en ernst daarvan.

De procureur-generaal heeft gevorderd dat de verdachte in hoger beroep zal worden veroordeeld tot dezelfde hoofdstraf als het Gerecht in eerste aanleg heeft opgelegd, te weten een gevangenisstraf voor de duur van vier jaren. De procureur-generaal heeft voorts gevorderd dat aan de verdachte de bijkomende straf van ontzetting uit het recht om enig ambt te bekleden wordt opgelegd, voor de maximale duur. Daarnaast heeft de procureur-generaal gevorderd om de verdachte voor de maximale duur te ontzetten uit het passief kiesrecht. Tot slot dient het bevel tot verdachtes schorsing uit zijn voorlopige hechtenis te worden opgeheven, aldus de vordering van de procureur-generaal.

De verdediging heeft verweer gevoerd. Zo heeft de verdediging (subsidiair) aangevoerd dat schending van de artikelen 3, 5, 6 en 8 EVRM tot gevolg moet hebben dat een eventuele straf sterk dient te worden gematigd. Ook overigens heeft de verdediging verweer gevoerd tegen de hoogte van de aan de verdachte op te leggen straf. Zoals het Hof hiervoor heeft overwogen, is er geen sprake geweest van schending van de artikelen 3, 5, 6 en/of 8 EVRM, zodat dit strafmaatverweer wordt verworpen.

Bij de bepaling van de op te leggen straf wordt gelet op de aard en de ernst van hetgeen bewezen is verklaard, op de omstandigheden waaronder het bewezen verklaarde is begaan, op de mate waarin de gedraging aan de verdachte is te verwijten en op de persoon van de verdachte, zoals een en ander bij het onderzoek ter terechtzitting naar voren is gekomen. Daarbij wordt rekening gehouden met de ernst van het bewezen verklaarde in verhouding tot andere strafbare feiten, zoals die onder meer tot uitdrukking komt in de hierop gestelde wettelijke strafmaxima en in de straffen die voor soortgelijke feiten worden opgelegd.

Meer in het bijzonder overweegt het Hof als volgt.

De verdachte heeft zich als minister van het Land Aruba in een zeer aanzienlijke periode schuldig gemaakt aan de volgende misdrijven:

- het vragen en aannemen van steekpenningen,

-
- het misbruiken van zijn functie met het oog op het verkrijgen van voordeel,
 - de verduistering van geld,
 - (gewoonte)witwassen,
 - de illegale tewerkstelling van een kindermisje, en
 - deelname aan een criminele organisatie.

Reeds deze enkele opsomming van misdrijven laat geen andere conclusie toe dan dat de verdachte zich ernstig te buiten is gegaan aan grenzeloos en strafbaar gedrag, waarbij hij zich steeds heeft laten leiden door zijn zucht naar eigen materieel gewin. Het in hem als minister gestelde vertrouwen heeft hij niet alleen beschaamd: met zijn misdadig handelen heeft hij aangetoond dat het Land dat vertrouwen ten onrechte in hem heeft gesteld.

Gebleken is dat de verdachte niet heeft geschroomd om (kleine) ondernemers – rechtstreeks of door tussenkomst van een ander – onder zodanige druk te zetten dat zij met het oog op het ter wille zijn van de verdachte als minister, op diens meer of minder indringend gedane verzoek winkelgoederen en geld hebben afgestaan, zonder betaling door de verdachte.

Als bij uitstek schaamteloos waardeert het Hof verdachtes misbruik van zijn ambtelijke macht. Tegen betaling van aanzienlijke geldbedragen heeft hij zijn ministeriële bevoegdheid tot het verlenen van ontheffingen van arbeidsvergunningen misbruikt. Brutaal, zowel vanwege het aspect van betaling aan hemzelf, als vanwege de kennelijke minachting voor het werk dat door aan hem ondergeschikte ambtenaren is verricht: zo heeft de verdachte beleidsconforme adviezen om in het concrete geval geen ontheffing te verlenen in veel gevallen doorkruist, louter vanwege die zucht naar eigen gewin. En het is niet gebleven bij het misbruiken van zijn ambtelijke macht in het kader van het verlenen van ontheffingen. Evenzeer heeft de verdachte zijn macht als minister misbruikt door andere overheidsfunctionarissen die ondergeschikt aan hem waren, te belemmeren in het uitoefenen van hun functie. Dit alles laat zien dat verdachte geen enkel moreel besef heeft gehad ten aanzien van het vertrouwen en de verantwoordelijkheid die aan hem door het Land zijn geschonken.

Met het oog op zijn campagnefinanciering als politicus is de Stichting Leadership and Excellence opgericht. De verdachte had als politicus rechtstreeks belang bij een goed gevulde stichtingskas. Vast is komen te staan dat de verdachte zich ervoor heeft ingespannen dat die kas werd gespekt. De wijze waarop hij dat heeft gedaan is ook grensoverschrijdend geweest, soms vergaand.

Zo is met de verkoop van toegangskarten voor een door de Stichting georganiseerd kerstconcert geld in de stichtingskas gevloeid, en is door derden geld gedoneerd. Gelet op het stichtingsdoel en de feitelijke inspanningen van de verdachte anderen ertoe te bewegen over te gaan tot de aankoop van toegangskarten c.q. het doneren van geld ligt daarin het aanzienlijke risico besloten dat daarbij voor die anderen ook andere belangen dan het louter belangeloos kopen c.q. doneren een rol spelen. Dit risico van 'voor wat, hoort wat', heeft zich gerealiseerd, nu het één – het kopen/doneren – zich heeft vermengd met

het ander, te weten verdachtes actieve betrokkenheid bij het verlenen van ontheffingen van werkvergunningen. Het Hof heeft met het Gerecht in eerste aanleg onder ogen gezien dat een dergelijke figuur van fondsenwerving in het Land Aruba niet ongebruikelijk is. Verdachtes beroep op het ontbreken van wetgeving die openheid van financieringsbronnen van politieke partijen garandeert, kan hem echter niet baten, reeds omdat het bij uitstek de verdachte als minister zelf is, die de door hem in acht te nemen normen heeft te bewaken, opdat het werven van fondsen niet ontaardt in het vragen en/of aannemen van steekpenningen.

Aanzienlijk ernstiger is dat deze Stichting door de verdachte mede is gebruikt voor het plegen van andere misdrijven. De verdachte heeft het ertoe gebracht dat zeer aanzienlijke geldbedragen door de Stichting aan hem zijn uitgekeerd, welke bedragen door hem vervolgens ten eigen bate en voor privé-doeleinden zijn aangewend. Zo bezien is het ronduit cynisch dat de verdachte enerzijds verzucht dat hij zich slachtoffer voelt van het ontbreken van wetgeving omtrent de financiering van politieke partijen in het Land Aruba, terwijl hij anderzijds en in het besef van het ontbreken daaraan, de criminele vruchten uitbundig heeft geplukt. Bovendien illustreert de verdachte aldus gaaf dat bij hem ieder inzicht in het laakbare van zijn handelen nog steeds ontbreekt, naar het Hof aanneemt tegen beter weten in.

Dat de verdachte als minister van Sociale zaken, Jeugd en Arbeid zich ervoor heeft ingespannen om een jonge vrouw uit Venezuela naar Aruba te laten komen teneinde haar illegaal als kindermisje voor zijn gezin te laten werken, tekent dat de verdachte geen enkel besef heeft welke normen en verantwoordelijkheid gepaard gingen met het aan hem toevertrouwde ministerschap.

Dat ook de deelname aan de criminele organisatie door de officier van justitie aan de verdachte ten laste is gelegd is een keuze die zich in het licht van het voorgaande goed laat begrijpen: de verdachte heeft met zijn handelen de rechtsorde geschokt. Door de strafvervolging mede te gronden op dit door de wetgever als tegen de openbare orde gericht gekwalificeerde misdrijf wordt over die band dat aspect van verdachtes handelen treffend geaccentueerd.

Waar het de persoon van de verdachte betreft, overweegt het Hof als volgt. De onderhavige strafzaak heeft zonder twijfel een zware wissel getrokken op het leven van de verdachte. Hij is in detentie geraakt en als gevolg van zijn handelen is hij als publieke figuur in een kleine samenleving van een voetstuk gevallen. Is dit vallen op zichzelf ingrijpend, aangenomen moet worden dat de daarmee gepaard gaande publiciteit het effect daarvan voor de verdachte aanzienlijk heeft versterkt. Het politieke leven van de verdachte in het Land Aruba lijkt geëindigd, en de verdachte zal een andere wending aan zijn leven moeten geven. Volgens zijn verklaring ter terechtzitting kan hij daaraan pas echt richting geven als de onderhavige strafzaak en wat daaruit voor hem voortvloeit achter de rug is. Het Hof heeft aldus wel oog voor de grote impact van het een en ander, een grond voor strafmatiging wordt daarin door het Hof niet gevonden. Niet alleen omdat die gevolgen rechtstreeks

zijn te herleiden tot verdachtes handelen, maar ook en vooral vanwege het eerder in dit vonnis onderstreepte strafdoel van generale preventie.

Bij het als ambtenaar en nota bene minister zo vergaand strafrechtelijk over de schreef gaan, past markering van de norm op de wijze zoals door de procureur-generaal is gevorderd, te weten door oplegging van de hoofdstraf van gevangenisstraf. Deze straf doet recht aan de aard en ernst van de feiten, als ook aan de persoon van de verdachte. Het Hof zal de duur van de straf evenwel beperken, omdat de strafdoelen van vergelding en generale preventie daarmee genoegzaam worden gediend.

Het Hof zal de vordering van de procureur-generaal die ziet op de oplegging van de bijkomende straf van ontzetting uit het recht om ambten te bekleden en de ontzetting uit het passief kiesrecht volgen. De hoogte van de door het Hof aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf brengt mee dat duur van deze bijkomende straffen wordt beperkt tot het wettelijke maximum van 8 jaren. Het ten laste van de verdachte bewezen geachte handelen raakt rechtstreeks aan het vertrouwen dat in een overheidsdienaar moet worden gesteld. Dit vertrouwen heeft de verdachte zo sterk beschaamd dat voor hem geen plaats meer is om die overheid te dienen.

Vordering tot opheffing van de schorsing van de voorlopige hechtenis

Ten aanzien van de vordering van de procureur-generaal tot opheffing van de schorsing van het bevel tot gevangenhouding, overweegt het Hof als volgt.

De rechter-commissaris heeft bij beslissing van 14 november 2017, na een afweging tussen het persoonlijk belang van de verdachte zijn berechting in vrijheid te mogen afwachten en het strafvorderlijk belang bij voortzetting van de voorlopige hechtenis, de voorlopige hechtenis van de verdachte geschorst.

De procureur-generaal heeft niet aangegeven welke (veranderde) feiten en omstandigheden maken dat deze belangenafweging thans anders zou moeten uitvallen. Het Hof is ook overigens niet gebleken dat de persoonlijke omstandigheden van de verdachte – op het enkele tijdsverloop en het verloop van de strafrechtelijke procedure na – sinds de datum van de schorsing wezenlijk is veranderd. Evenmin is gebleken van feiten of omstandigheden die sinds de datum van schorsing meebrengen dat het strafvorderlijk belang thans vordert dat de voorlopige hechtenis van de verdachte feitelijk wordt tenuitvoergelegd. Het enkele wijzen van dit vonnis door het Hof maakt dat niet anders. Hof ziet dan ook geen grond om, vooruitlopend op de tenuitvoerlegging van de bij dit vonnis opgelegde straf, de schorsing van de voorlopige hechtenis op te heffen. Bij deze stand van zaken zal de vordering van de procureur-generaal worden afgewezen.

BESLISSING

Het Hof:

vernietigt het vonnis van het Gerecht voor zover aan het oordeel van het Hof onderworpen ten aanzien van de bewezenverklaring van de feiten 1, 2 en 4, de kwalificatiebeslissing van feit 4 en de strafoplegging en doet in zoverre opnieuw recht;

verklaart wettig en overtuigend bewezen dat de verdachte de onder 1, 2 en 4 ten laste gelegde feiten heeft begaan;

verklaart niet bewezen hetgeen de verdachte meer of anders ten laste is gelegd dan hierboven onder 1, 2 en 4 bewezen is verklaard en spreekt hem daarvan vrij;

kwalificeert het onder 4 bewezen verklaarde als hiervoor omschreven;

verklaart het bewezenverklaarde strafbaar;

veroordeelt de verdachte tot een **gevangenisstraf** voor de duur van **3 (drie) jaren**;

beveelt dat de tijd die door de verdachte voor de tenuitvoerlegging van deze uitspraak in verzekering en in voorlopige hechtenis is doorgebracht, bij de tenuitvoerlegging van de opgelegde gevangenisstraf in mindering wordt gebracht;

ontzet de verdachte uit het recht om ambten te bekleden voor de duur van **8 (acht) jaren**;

ontzet de verdachte uit het recht om tot lid van de algemeen vertegenwoordigde organen te worden gekozen voor de duur van **8 (acht) jaren**;

bevestigt het vonnis van het Gerecht voor het overige met inachtneming van hetgeen hiervoor is overwogen;

wijst af de vordering tot opheffing van de schorsing van het bevel voorlopige hechtenis.

Dit vonnis is gewezen door mrs. W.J. Geurts-de Veld, R. Veldhuisen en R.L.M. van Opstal, leden van het Hof, bijgestaan door mr. H. van der Schaft, (zittings)griffier, en op 12 oktober 2021 uitgesproken in tegenwoordigheid van de griffier ter openbare terechtzitting van het Hof in Curaçao met een directe beeld- en geluidsverbinding met het gerechtsgebouw in Aruba.

uitspraakgriffier:

chiel Durison

BIJLAGE: Vervanging, aanvulling dan wel toevoeging van bewijsmiddelen.

Het Hof vervangt **bewijsmiddel 3** zodat dit als volgt komt te luiden:

3. De verklaring van de verdachte afgelegd op de terechtzitting van 14 januari 2019, inhoudende:

“Het klopt dat ik van ondernemers als donatie kratten bier, een paar flessen Old Parr en bijvoorbeeld soep heb gekregen.”

Het Hof vervangt **bewijsmiddel 5** zodat dit als volgt komt te luiden:

Proces-verbaal van verhoor medeverdachte T.W. Siem Mong d.d. 18 april 2017 (map 32, p. 47-57), inhoudende als verklaring van medeverdachte Siem Mong:

V: Heeft Minister Paul CROES jou gebeld in de periode dat jij in afwachting was van de positieve verklaring voor de aanvragen van HE en CEN en waarvoor heeft hij jou gebeld?

A: Ja. Hij heeft mij in die periode gebeld om te vragen naar bier en whisky. Ik doe dat ook.

V: Naast voornoemde twee gevallen van verzoek tot ontheffing, heb je nog meer ontheffingen met betrekking tot jouw bedrijven of die van iemand anders bij de Minister Paul CROES gevraagd?

A: Ik herinner mij een geval van de supermarkt Hong Kong te Sint Nicolaas. Ik werd door een Chinese vrouw benaderd. Haar meisjesnaam is CHANG. Zij zei tegen mij dat er bij hun een negatieve verklaring is uitgekomen en vroeg aan mij of ik haar kon helpen. Ik heb haar namelijk een keer verteld dat ik twee positieve verklaringen van de minister heb gekregen. Ik zei tegen haar dat ik haar kon helpen doordat ik de minister ken en telefonische contacten met hem heb.

V: Heeft Minister Paul CROES jou iets in rekening gebracht voor het geval van Hong Kong Supermarkt?

A: Ja. Paul heeft mij om 10 kratten bier Amstel Bright, 3 flessen whisky Old Parr en Awg. 1000,- aan contant geld hiervoor gevraagd. De kratten bier heb ik zelf uit mijn supermarkt aan Paul gegeven. Later heb ik die bij Hong Kong Supermarkt in rekening gebracht. Ik schat dat ik aan bier en whisky ongeveer Awg. 926,- van Hong Kong Supermarkt heb gekregen. De Awg. 1000,- heb ik contant van de Chinese vrouw genaamd Cheng gehuwd met HO van Hong Kong gekregen.

Dus wat Hong Kong Supermarkt, middels de Chinese vrouw CHENG-HO, aan Paul heeft betaald voor de positieve verklaring komt neer op ongeveer Awg. 2000. Ik heb aan de vrouw CHENG-HO ook verteld dat Minister Paul tegen mij zei dat hij de kratten bier, whisky en het contact geld van Awg. 1000,= in

rekening brengt in ruil voor de positieve verklaring. Ik zei tegen haar dat als zij niet zou betalen de positieve verklaring niet zou worden afgegeven.”

Het Hof voegt ná **bewijsmiddel 12** de volgende bewijsmiddelen toe:

12a. Proces-verbaal van verhoor van C. Liang e.v. Xuang van 26 april 2017 om 10.00 uur (map 46, p. 284 e.v.), inhoudende als verklaring van Liang e.v. Xuang:

“Wij hebben eerst Tang benaderd om te vragen wat het proces is om aan een buitenlandse werknemer te komen. Hij heeft ons doorwezen naar DPL. Wij hebben voor Zhi Ming Xuan een aanvraag bij DPL gedaan. Hierop werd door DPL negatief besloten. Ik heb toen Roque Aparicio hierover gesproken. In 2016 kwam ik er achter dat hij werkzaam is bij minister Paul Croes, waardoor ik hem heb benaderd betreffende de aanvraag van Zhi Ming Xuan. Ik heb op 13 juni 2016 een foto van het paspoort van Zhi Ming Xuan opgestuurd met het verzoek om na te gaan wat er gedaan kan worden aan de negatieve verklaring van DPL. Roque heeft mij aangeboden dat hij met de stukken de minister zou benaderen om te kijken wat de mogelijkheden waren om de beslissing positief van DPL te krijgen. Roque heeft minister Paul Croes betreffende de aanvraag benaderd, waarna hij mij een bericht heeft gestuurd of persoonlijk heeft gezegd dat de minister positief over de aanvraag van Xuan heeft besloten.”

12b. Proces-verbaal van verhoor van C. Liang e.v. Xuang van 26 april 2017 om 14.35 uur (map 46, p. 293 e.v.), inhoudende als verklaring van Liang e.v. Xuang:

“Roque (*het Hof begrijpt: Aparicio*) vroeg mij geld, kort voordat de positieve verklaring was uitgekomen. Toen hij geld vroeg had ik het gevoel dat hij mij dit in rekening heeft gebracht in verband met de beslissing van minister Paul Croes om de beslissing van DPL in positief om te zetten. Roque heeft mij op 22 juli 2016 een voicemail via whatsapp gestuurd waarbij hij mij doorgeeft dat de positieve verklaring al klaar ligt en vervolgens zegt hij dat het 10 moet zijn omdat hij dat nodig heeft. Roque bedoelde daarmee US\$1000,-. Dit geldbedrag heb ik hierna contant aan Roque gegeven in het Yen Yen Restaurant”.

Di Vecchia

12c. Proces-verbaal van bevindingen omtrent leveren goederen en gunsten (aanvulling) (map 46, p. 220 e.v.), inhoudende het relaas van verbalisanten:

“Robbio Eugenio Di Vecchia is eigenaar/directeur van A.C.C. Sales & Parts Division N.V., A.C.C. Aruba Climate Control N.V. en A.C.C. Holding N.V.

Tijdens de huiszoeking in de woning van verdachte gelegen Esmeralda 121C te Aruba werd een telefoon in beslag genomen. Tijdens het uitlezen van de telefoon zijn Whatsappgesprekken aangetroffen tussen Croes, die gebruik maakt van het telefoonnummer 2975926929 en R.E. Di Vecchia die gebruik maakt van het telefoonnummer 2975930297. De Whatsappgesprekken vinden plaats tussen

17 oktober 2016 en 4 januari 2017. Hieronder wordt een aantal gesprekken weergegeven. Voorafgaand aan een bericht van Paul Croes staat PC en voorafgaand aan een bericht van Robbio E. Di Vecchia RO.

<u>17 oktober 2016</u>	
11.43 uur	RO: Paul goedmorgen.
11.43 uur	RO: Het is Robbio di Vecchia.
11:45 uur	RO: Ik heb je nodig zodat jij mij kan helpen met het oplossen van een probleem met een verlenging van een vergunning. Alsjeblieft bel me wanneer je kan.

<u>5 december 2016</u>	
14.35 uur	RO: Paul goedmiddag.
14.35 uur	RO: Bel me wanneer je kans hebt.
14.35 uur	RO: Ik heb je hulp urgent nodig.
14.36 uur	RO: Ik heb de airco voor jouw huis geblokkeerd. Als het goed is laat me het weten. Als je een tijd wil wachten is dat ook ok zo kan ik het los laten maken.
14.41 uur	PC: Geef me een kans ik bel je.
14.51 uur	PC: Hoeveel is die grote?
14.51 uur	PC: Hoeveel btu en wat voor prijs?
14.55 uur	RO: 6000 btu je hebt een cassette nodig.
14.56 uur	RO: 6900 plus installatie en bevestigingsbeugel 1200
14.56 uur	RO: Voor jou 6000.
14.57 uur	PC: Ok.
14.57 uur	RO: Je moet praten met je aannemer om het plafond te snijden en de elektricien
14.58 uur	RO: Voor elektriciteit 3 fasen een dikkere kabel
15.51 uur	RO: Paul ik heb hulp nodig om een vergunning te vernieuwen van een van mijn werknemers ingenieur monteur uit Venezuela. Ik heb alles al klaar. Ik heb hem nodig voor een project. We zijn al begonnen en ik ben bang dat ze hem zullen oppakken.
16.06 uur	PC: Ok
16.06 uur	PC: Geen probleem.

<u>6 december 2016</u>	
15.30 uur	RO: Paul hoe is het broer
15.30 uur	RO: Heb je een kans voor mij vanmiddag?
15.32 uur	RO: Ik heb die ing werken bij Azure en ben bang dat ze hem oppakken. Als ik niet zorg zal dragen voor de vernieuwing.

16.55 uur	PC: Breng het verzoek voor me.
17.01 uur	RO: Zeg me waar en ik zal er morgen vroeg zijn.
17.09 uur	PC: Bestuurskantoor

<u>7 december 2016</u>	
8.58 uur	RO: Paul goedemorgen
8.58 uur	RO: Ik kan Robby die met mij werkt de documenten voor jou laten brengen deze ochtend bij bestuurskantoor.
9.01 uur	RO: Hoe laat is het goed.
9.01 uur	PC: Laat nu komen.
10.29 uur	RO: Broer Robby heeft het voor je achtergelaten. Alsjeblieft vertel me wat de volgende stap is zodat ze de man niet zullen oppakken.
10.30 uur	RO: De eigenaar van PGM heeft zelf de aanvraag brief voor jou getekend, het zit in de enveloppe
12.39 uur	RO: Paul hoe is het. Robby heeft dat ding voor je gelaten. Alsjeblieft help me.

<u>13 december 2016</u>	
7.14 uur	RO: Paul goedemorgen.
7.16 uur	RO: Hoe is het met de vergunning?
7.16 uur	RO: Trouwens de airco voor jouw woning?
7.51 uur	PC stuurt het volgende audiobericht: Ja broer, eigenlijk wilde ik de airco deze week regelen dus ik wil... ik ben de contracteur aan het bellen om de sheet rock te snijden en je kan de jongens sturen of laat ze contact opnemen met mij zodat wij kunnen cor...
7.52 uur	PC stuurt het volgende audiobericht: Ik ga vandaag naar dat ding kijken voor jou.. over dat ding dat je mij had gevraagd bedankt..

<u>4 januari 2017</u>	
15.58 uur	RO: Broer. Bedankt. Je hebt contant betaald
15.58 uur	PC: Cheque volgens mij
15.59 uur	RO: Herinner dat ik in februari langs moet komen voor een controle inspectie zonder kosten wat ik je beloofd heb. Gewoon mij whatsappen eind februari.
16.00 uur	PC: smiley duimpjes omhoog.
16.00 uur	RO: Bedankt nogmaals voor het vertrouwen.
16.51 uur	PC: Altijd broer. Wij gaan lang terug!

12d. Proces-verbaal van bevindingen omtrent leveren goederen en gunsten (map 46, p. 122 en 123), inhoudende een telefoongesprek van 30 november 2016 van 2975930297 (Di Vecchia) naar 2975926929 (Croes):

"P = Paul (Croes)

R= Robby (De Vecchia)

(..)

R: Paul, hoe gaat het? Met Robby di Vecchia.

(..)

P: Weet je Robby wat ik heb gedacht? Ik zal beide niet aannemen. Ik heb zin dat je denkt om een grote airco helemaal voor mij te installeren, want in mijn woonkamer is het beter dat je iets groter installeert.

R: Kom zaterdag even langs dan.

P: Oke, laten we iets groter gaan doen. Laat die twee kleine maar staan.

(..)

R: Oke, het is geen probleem. Ik heb jou gebeld zodat je mij helpt met één van de vergunningen, herinner je dat...

P: Nee, maar oké, maar laten wij iets gaan doen. Emmm, vandaag is woensdag. Vrijdag zal ik jou ontmoeten, want ik denk dat ik jou zal vragen om een airco compleet in mijn woonkamer te installeren. Ik denk dat het beter is dan die twee machines.

(..)

P: Maar installeer je airco compleet in de woonkamer wel?

R: Broer! Van dat leef ik, broer.

(..)"

12e. Proces-verbaal van bevindingen omtrent leveren goederen en gunsten (map 46, p. 124 en 125), inhoudende een telefoongesprek van 21 december 2016 van 2975926929 (Croes) naar 2975930297 (Di Vecchia):

"R: Paul CROES!

P: Robby DI VECCHIA! Hoe gaat het?

(..)

P: Ik heb instructie aan personen gegeven om het te betalen. Ik dacht dat het vandaag was gebeurd.

R: Nee, maak je geen zorgen. Ik heb je daarover niet gebeld.

Ik bel je gezien ik mij zorgen maak dat ze de kerel die voor mij werkt in de plaats, komen oppakken en dan zit ik in de problemen.

P: Eeeee, het werd al goed gekeurd.

R: Aha.

P: Het werd goed gekeurd. Dezelfde dag dat ik met jou heb gesproken. Het enige ding is dat er even moet wachten dat het positief wordt uitgereikt dat zij vergunning kunnen krijgen.

R: Maar Paul! Geef mij iets zodat ik daarmee rond kan lopen.

P: Ik heb mijn gedeelte ondertekend. De positief moet van DPL uitkomen en daarna kan je naar DIMAS gaan met de positief. Maar ik kan niets anders sneller doen dan dat.

(..)
R: Je kan niets ondertekenen indien hij wordt opgepakt?
P: Dat hij legaal is. Nee, nee. Kijk er is een proces, binnenkort zal hij de positief van DPL krijgen. Eenmaal dat hij dat heeft, gaat hij naar DIMAS voor zijn vergunning. Je moet een beetje daarmee oppassen.
R: Het is goed. Kan niet anders doen, broer.
P: Het is goed?
R: en hoe gaat het met de airco bij jou thuis?
P: Het is uitstekend!
(..)
R: Goed, hee, bedankt om mij te bellen Paul. Ik stel dat op prijs.
P: Nee, zeker, zeker. Altijd tot jouw dienst.
(..)“

Het Hof vult **bewijsmiddel 19** als volgt aan: ná “23 december” (tweede alinea, eerste zin), dient “2016” te worden toegevoegd.

Het Hof voegt ná **bewijsmiddel 20** de volgende bewijsmiddelen toe:

20a. Proces-verbaal van bevindingen omtrent leveren goederen en gunsten (map 46, p. 167 en 168), inhoudende een telefoongesprek van 16 december 2016 om 13.12 uur van 297592011 (Tadvin Tat Hing Cheng) naar 2975926929 (Croes):

“Croes: Tadvin!
(..)
Croes: Hee, Tad! Weet jij dat wij vandaag de Feria van Speransa zijn aan het organiseren?
Tadvin: Ja, weet ik.
Croes: ja het is een grote event. Je weet wel. Ik wil dat je mij met iets helpt.
Tadvin: Zeg me maar.
Croes: Ik heb enkele kratten bier nodig.
Tadvin: Wat voor bier wil je?
Croes: (..) Amstel Bright en Polar. Twee Polar en twee Amstel Bright. Niets groots.
Tadvin: Twee Amstel Bright en twee Polar. Oke! Ammmm, schat! Heb je een brief?
Croes: Nee, ik heb nu niet bij de hand. Ik kan je maandag geven als je wilt.
Tadvin: Het is geen probleem. Je zal het mij geven wanneer je een kans hebt.
Croes: Zeker, zeker.
Tadvin: Zal je het komen ophalen?
Croes: Ja, Ik zal de Roque sturen of Capriles. Laat me kijken wat gemakkelijker is.
Nee ik zal Capriles sturen om het bij jou op te halen.
(..)“

20b. Proces-verbaal van bevindingen omtrent leveren goederen en gunsten (map 46, p. 169), inhoudende een telefoongesprek van 16 december 2016 om 13.22 uur van 2975926929 (Croes) naar 2975653800 (Giovanni Capriles):

“Capriles: Ja, hallo.
Croes: Capriles!
(..)
Croes: Ga naar Chengs voor mij, haal vier kratten bier op bij Tadvin.
(..)
Capriles: Weten ze al daarover?
Croes: Ja.
(..)”

Het Hof voegt ná **bewijsmiddel 21** het volgende bewijsmiddel toe:

21a. Proces-verbaal van bevindingen Filiciana TAN263.01.01.006.002 (map 46, p. 723 e.v.), inhoudende als relaas van verbalisanten:

“Tijdens de huiszoeking op 28 maart 2017 werd in perceel Tanki Leendert 263, de woning van FILICIANA een envelop aangetroffen met daarin de volgende papieren:

- een ongetekende positief verklaring toetreding Arubaanse arbeidsmarkt van Junliang WU geboren op 7 juni 1989 te China in de functie van Slager bij het bedrijf HUA RUN SUPER CENTER N.V. van 29 juli 2015;
- een ongetekende positief verklaring toetreding Arubaanse arbeidsmarkt van Piatong ZHENG geboren op 14 juli 1991 te China in de functie van slager bij het bedrijf HUA RUN SUPER CENTER N.V. van 29 juli 2015;
- een handgeschreven briefje de namen van de supermarkt Hua Run en de medewerkers Junliang WU en Piatong ZHENG.”

Het Hof vervangt **bewijsmiddel 25** zodat dit als volgt komt te luiden:

25. Proces-verbaal van verdenking Mansur d.d. 29 juni 2017 (map 41 . p. 321-337), inhoudende als relaas van verbalisant:

“Op het bureau van CROES in het bestuurskantoor is een notitie aangetroffen met het opschrift “Alex@varaderoaruba.com” “\$5000,-
(het Hof begrijpt: gelet op de gemiddelde wisselkoers het equivalent van ongeveer een bedrag van Awg. 8.750,-).

Uit de ontvangen bankgegevens van de Stichting Leadership and Excellence blijkt dat op 24 maart 2017 een storting werd gedaan door het bedrijf Varadero Caribe N.V. De storting bedroeg Awg. 8.750,-.

In de inbeslaggenomen documenten van de DPL werd onderzoek gedaan of er ontheffingen waren verleend aan het bedrijf Varadero Caribe of aan MANSUR.

Tijdens dit onderzoek werd een dossier aangetroffen van het bedrijf Varadero. Dat dossier heeft het DPL nummer 210.2017 en bevat de volgende drie documenten:

- Stempel van Ministerie van Sociale Zaken Jeugd en Arbeid getekend voor akkoord conform gedateerd 03 februari 2017, vermoedelijk door CROES;
- Stempel van ministerie van CROES ingekomen stuk gedateerd 15 februari 2017, verzonden naar DPL op dezelfde datum;
- Stempel DPL met opschrift werkvergunning ingekomen stuk 16 februari 2017.

DPL aanvraag formulier voor advies toetreding arbeidsmarkt 2017.

- Werkgever: Varadero Aruba / Varadero Caribe N.V.;
Directeur Alex Elias MANSUR;
- Werknemer /vergunningsplichtige: Edmundo Martin GONZALEZ RINCON,
geboren op 03-06-te to Venezuela. Voor de functie van Diesel Monteur;
- Aanvraag gedateerd 13 -03-2017 en getekend door MANSUR;
- Datum ingediend bij DPL 20 maart 2017."

Het Hof voegt aan **bewijsmiddel 26** na de tekst "- Minister CROES herinnert Alex dat ze 5 contant en 5 transactie zouden doen" de volgende opmerking toe: *(het Hof begrijpt dat met "5" wordt bedoeld "\$ 5.000")*.

Het Hof voegt ná **bewijsmiddel 31** de volgende bewijsmiddelen toe:

31a. Proces-verbaal van bevindingen van Juan Camilo Vasquez Lopez van digitaal beslag en tapinterceptie (map 44 p. 1265 e.v.), inhoudende als relaas van verbalisanten:

"Op 28 maart 2017 is in de woning van Arends een enveloppe in beslag genomen waarin door Croes getekende ontheffingsverzoeken DPL zaten, onder andere documenten getekend op 11 juni 2016 en 12 juni 2016 van Cesar Alberto CHOURIO QUINTERO, als Tennis Instructeur.

Bij de woning van Croes werd een mobiele telefoon in beslag genomen.

Vanuit het Whatsapp adres opgeslagen als Camilo Vasquez is op 12 september 2016 naar de Whatsapp van Croes een bericht gestuurd met de volgende inhoud:
"Goedendag minister Paul, het is Juan Camilo. Ik wilde de minister informeren waarover wij over de mobiel gesproken hebben. De tennisleraar is Cecas Chourio *(het Hof Begrijpt: Cesar Alberto Chourio Quintero)*, deze meneer is direct naar de DIMAS gegaan, maar tot nu toe hebben we niks van hem terug gekregen. Veel dank minister. Ik blijf in afwachting."

Vanuit het Whatsapp adres opgeslagen als Camilo Vasquez is op 17 oktober 2016 naar de Whatsapp van Croes het volgende berichten gestuurd: "Vasgo Enterprises NV. Functie tennisleraar,. Cesar Alberto Chourio QUINTERO 3 maanden geleden naar Dimas gestuurd", "aanvraag is geweigerd" en "En wat kunnen we nu doen".

Vanuit het Whatsappadres opgeslagen als Camilo Vasquez is op 24 oktober 2016 naar de Whatsapp van Paul Croes een aantal berichten verstuurd met de navolgende inhoud: "Ik heb drie negatieven vandaag gekregen". Vervolgens worden drie afbeeldingen gestuurd, vermoedelijk met DPL logo's."

31b. Proces-verbaal 1ste verhoor verdachte Juan Camilo Vasquez Lopez van 20 oktober 2017 (map 44, p. 1305 e.v.), inhoudende als verklaring van Vasquez Lopez:

"Ik heb twee tuinmannen gevonden, één uit Haïti een uit Venezuela. Ik heb de hele procedure doorlopen en uiteindelijk werden deze personen toch door de DPL geweigerd. Een medewerker van DPL adviseerde mij om naar de minister van Arbeid te gaan. Op de dag van de afspraak heb ik mijn situatie uitgelegd en verteld dat ik de hele procedure bij de DPL al had doorlopen. De minister vroeg aan mij of ik hier bewijs van had. Ik moest ook het contract dat ik met het hotel waarvoor ik de twee tuinmannen nodig had, aan de minister overleggen. Tijdens mijn bezoek aan de minister zag ik aan de muur een bord hangen met allerlei namen van instanties en stichtingen. De minister en ik raakten hierover in gesprek. Ik kan mij herinneren dat ik na het gesprek de stichting "Duna un man" en een sportvereniging had gesponsord."

Het Hof vult **bewijsmiddel 34** aan in die zin dat aan dit bewijsmiddel wordt toegevoegd:

"Opmerking verbalisanten: De verdachte overhandigde ons, verbalisanten, kopie van twee brieven d.d. oktober 2016 van Leadership & Excellence Foundation. De twee overhandigde documenten zijn als bijlagen bij dit proces-verbaal gevoegd."

Het Hof voegt ná **bewijsmiddel 38** de volgende bewijsmiddelen toe:

Nuñez

38a. Proces-verbaal van 1^e verhoor van Nuñez (map 25, p. 430 e.v.), inhoudende als verklaring van Nuñez:

"Ik maak gebruik van het telefoonnummer 5930939. Ik geef in het kader van mijn bedrijf Belarisa Consultancy onder meer administratieve medewerking bij het verkrijgen van werkvergunningen. Ik werk sinds 2016 als tussenpersoon / tramitador. Ik breng het bedrag van Awg 2.500,- in rekening voor mijn werkzaamheden als tramitador."

38b. Proces-verbaal ter zake begunstiging/omkoping (map 50, zaaksdossier ZD-01, p. 87 e.v.), inhoudende het relaas van verbalisanten:

Casus Coburg

Uit een ingesteld onderzoek naar DPL-documenten is gebleken dat het bedrijf Coburg Construction & Consulting N.V. een aanvraag voor ontheffing van de arbeidsmarkttoets voor 3 buitenlandse arbeiders heeft gedaan. Deze aanvraagbrief werd op 26 oktober 2016 bij het bureau van Croes ingediend en op 27 oktober 2016 door Croes geaccordeerd. Van de 3 aanvragen werden 2 positieve verklaringen op 30 november 2016 aan Nuñez uitgereikt, ondanks de negatieve adviezen van de DPL. Het bedrijf S.I. Con & Cleaning heeft ook een aanvraag voor een ontheffing gedaan voor een buitenlandse arbeider. Deze aanvraag werd op 1 november 2016 bij het bureau van Croes ingediend en op dezelfde dag door Croes geaccordeerd. Deze verklaring werd op 7 december 2016 aan Nuñez uitgereikt, ondanks het negatieve advies van de DPL.

Onderzoek in het Radex-systeem naar de reisbeweging van Croes leerde dat Croes op vrijdag 4 november 2016 naar Miami is gereisd.

Casus Doushar

Onderzoek in het Radex-systeem naar de reisbeweging van Croes leerde dat Croes op zondag 19 maart 2017 naar Charlotte (VS) is gereisd.

Casus DD Employment Agency & Services / Dijon Employment Agency (hierna: DD Employment)

Uit ingesteld onderzoek naar DPL-documenten is gebleken dat het bedrijf DD Employment c.q. D.F. Dreischor, zijnde de directrice van genoemd bedrijf, Nuñez machtigde om werkzaamheden te verrichten als tramitador voor haar bedrijf. Deze werkzaamheden betreffen het aanvragen van werkvergunningen voor 10 werknemers voor de functie van "nightcleaner". De aanvraagbrief voor deze arbeiders is op 1 november 2016 bij het bureau van Croes ingediend en werd op 2 november 2016 door Croes geaccordeerd.

Op 1 november 2016 ontvangt Nuñez een cheque ter waarde van Awg 10.000,- van Dreischor.

Op 2 november 2016 om 8.23 uur stort Nuñez de cheque van Dreischor ter waarde van Awg 10.000,- op de bankrekening van Belarisa Consultancy. Om 8.24 uur werd hetzelfde bedrag weer opgenomen door Nuñez.

Op 2 november 2016 om 13.38 uur stort Aparicio een bedrag van US\$ 2.461,84 (ongeveer Awg 4.500,-) op de visa card van Croes.

38c. Proces-verbaal Persoonsdossier Nuñez (map 25, p. 46), inhoudende een telefoongesprek van 26 oktober 2016 naar 2975930939 (Nuñez) van 2975926929 (Croes):

Nuñez: (..) Luister wat er was gebeurd. De vrouw heeft de brief, maar zij moet het ondertekenen. Zodat zij het aan mij kan geven met de ding die zij mij moet geven. Ik wil niet veel uithalen, omdat ik haar te lang liet wachten.. (onduidelijk)

Croes: Maar voor welke dag zal zij het behandelen?

Nuñez: Ik heb het vanaf (onduidelijk gestuurd).

Croes: Ik moet het voor vrijdag hebben, daarom!

Nuñez: Ik heb drie en 1. Ik heb drie dat ik daarmee zal komen. Als je mij zegt morgen, 's morgens, dan zal ik het brengen. Toevallig zullen ze het nu voor mij gaan ondertekenen.

Croes: Goed.

Nuñez: Ik kan je met vier helpen.

Croes: "Alright".

38d. Proces-verbaal Persoonsdossier Nuñez (map 25, p. 47), inhoudende een telefoongesprek van 2 november 2016 om 8.52 uur van 2975930939 (Nuñez) naar 2975926929 (Croes):

Nuñez: Ik ben klaar voor jou!

Croes: Oke. Ik vertrek nu van huis. (..) Ongeveer om 10 uur op het kantoor.

(..)

Nuñez: Ik zal daar op jou wachten, heel goed.

38e. Proces-verbaal Persoonsdossier Nuñez (map 25, p. 507), inhoudende een telefoongesprek 17 maart 2017 van 2975930939 (Nuñez) naar 2975926929 (Croes):

(..)

Nuñez: Ang voor Doushar.

Croes: Ang oké. Ik heb de "mail" gestuurd.

Nuñez: Ja, je hebt de "mail" gestuurd, maar je hebt mij gezegd dat wij binnen één dag klaar zullen zijn.

(..)

Croes: Ik heb, ik heb, ik heb je nodig.

Nuñez: Dat weet ik altijd (gelach).

Croes: Emmmmm, nee want ik heb een urgente reis aankomende zondag, daarom.

Nuñez: Kijk! Je bent die dingen niet aan het ondertekenen, zodat ik rond kan komen.

Croes: Emmmmm, hoe kunnen wij het toch doen?

(..)

Croes: Oké, nee maar denk even samen met mij, om te kijken wat wij kunnen doen. Stilte.

Croes: Denk even en laat mij weten.

Nuñez: Paul! Wat kan ik denken? Deze mensen... Vandaag is bijna iedereen gesloten. Jij hebt deze niet ondertekend. Ja, als je die hebt ondertekend kon ik proberen..

Croes: Ja, nee rustig rustig.

Nuñez: Ze zijn open, ze zijn open.

Croes: Je bent aan het praten, luister! Praat niet. Praat die dingen niet via de telefoon.

Nuñez: Ik kan jou helpen, maar ik moet oké krijgen, voor deze.

Croes: Oké, laat mij even kijken. Ik zal je terugbellen.

38f. Proces-verbaal van verdenking N.D. NUÑEZ (map 25, p. 25 en 26), inhoudende als relaas van verbalisanten:

“Uit Whatsapp-berichten tussen het telefoonnummer 5926929 in gebruik bij Paul Croes en het telefoonnummer 5930939 in gebruik bij Nina Nuñez bleek het volgende:

Op 17 maart 2017 zegt Paul CROES: Ik moet 5 hebben.”

38g. Proces-verbaal van 6^e verhoor van F.D. Schwengle (map 36, p. 443 e.v.), inhoudende als verklaring van Schwengle:

“De verschillende keren dat ik gehoord heb dat er spoed was voor het geld, was op momenten dat de minister (het Hof begrijpt: de verdachte) op reis moest. Dan heeft hij extra geld nodig. Juancho zegt dan tegen mij: “Hij, Paul, moet naar Miami reizen, of een keer moest hij, Paul, naar Venezuela”.

38h. Proces-verbaal van 4^e verhoor verdachte N.D. NUÑEZ e.v. Werleman van 11 september 2017 (map 25, p. 473 e.v.), inhoudende als verklaring van Nuñez:

“De eigenaar van Doushar N.V. is G. Boekhoudt. Met zijn echtgenote Militza Boekhoudt onderhield ik contact wat betreft werkvergunningen voor buitenlandse arbeiders ten behoeve van Doushar. Ik heb werkvergunningen voor buitenlandse arbeiders ten behoeve van Doushar geregeld. Dit hield in aanvragen voor ontheffingen en verlengingen.

Paul (het hof begrijpt: de verdachte) heeft tegen mij gezegd om te vragen voor een donatie. Volgens mij is dit aan het begin van het jaar gebeurd. Paul heeft aan mij gevraagd of Doushar open staat voor het doen van een bijdrage voor zijn campagne.”

Het Hof voegt ná **bewijsmiddel 40** het volgende bewijsmiddel toe:

40a. Proces-verbaal van verhoor getuige K.F. Slangen (map 43, p. 913), inhoudende als verklaring van Slangen:

“Mijn telefoonnummer is 5926584. Het Whatsapp-bericht van 11 juli 2016 vanaf telefoonnummer 5926584 naar 5926929 (het Hof begrijpt: het telefoonnummer in gebruik bij de verdachte) gaat over het inplannen van een meeting met hem over dat wij dat jaar geen vergunningen meer kregen. Volgens mij heeft Paul hierop pas gereageerd nadat ik hem had gevraagd om een andere meeting. Het Whatsapp bericht van 17 augustus 2016 vanaf telefoonnummer 5926584 naar 5926929 gaat over vergunningen.”

Het Hof voegt ná **bewijsmiddel 64** de volgende bewijsmiddelen toe:

64a. Proces-verbaal van verhoor van 4^e verhoor Capriles van 17 juli 2017 om 12.30 uur (map 17, p. 393e.v.), inhoudende als verklaring van Capriles:

“Ik ben tekenbevoegd voor die rekening (het Hof: de rekening van de Stichting). Croes? Nee. Daarom heeft hij mij aangenomen.”

64b. Proces-verbaal bevindingen geldstromen Stichting Leadership and Excellence (map 41, p. 1 e.v., inhoudende als relaas van verbalisant:

“4.2.1 Privé Croes

De privé betalingen van de Stichting aan Paul CROES betreffen afbetalingen van zijn persoonlijke VISA creditcard met nummer 4222 2002 002 6284, afbetaling van zijn studieschuld en enkele persoonlijke uitgaven. In de tabel hieronder onderverdeeld in de verschillende categorieën:

1	VISA
2	Studiefinanciering
3	ACC airco
4	Diamante Jewels & Tune
5	Aannemer
6	ATCO beton woning Esmeralda
7	Eyewear / moeder CROES

Bij nadere analyse van de VISA rekening van CROES lijken de betalingen gedaan met deze kaart in de privésfeer te liggen. Onderstaand is een schematisch overzicht gegeven van de gecategoriseerde betalingen met de VISA kaart.

Totaal	Uitgaven
Waarvan:	Horeca (incl. hotels)
	Reiskosten
	Kleding
	Uitgaan
	Goederen (o.a. sieraden)
	Groothandel stoffen
	Overig

2. De betaling aan de studielening blijkt eveneens uit het bijschrift bij de betaling. Hieronder is deze betaling weergegeven.

jaar	datum	debet	saldo	omschrijving
2015	22-12	6.015,29	24.365,71	Cheque 271 Payment Curacao DUO Paul Croes

In de administratie van de Stichting zijn facturen aangetroffen geadresseerd aan Croes van ATCO Concrete Products van 19 december 2016 en ACC Aruba Climate Control NV van 25 november 2016.

In de woning van Croes is een bon van Diamanté Jewels & Time aangetroffen waaruit blijkt dat Melony Croes een lopende rekening had bij deze juweliers. Het is aannemelijk dat de cheque van 5.000 Awg uitgeschreven in december 2015 door de Stichting ten gunste van Diamanté Jewels & Time naar dezelfde lopende rekening is gegaan.

Antonio Villanueva wordt door de Stichting 3.000 Awg betaald op 3 oktober 2014. In een overeenkomst tussen Croes, Villanueva en de Aruba Bank getekend 16 mei 2014 staat vermeld dat opdrachtgever (Croes) en aannemer (Villanueva) een aannemingsovereenkomst hebben gesloten.

Bij een uitgeschreven cheque van 28 december 2015 van 1.200 Awg staat als omschrijving 'Paul Croes Eyewear'. Volgens gegevens van de CMB bank is de cheque verzilverd door de moeder van Croes.